

Papež Benedikt XVI.

**APOSTOLSKO POTOVANJE
NA PORTUGALSKO**

**Ob 10. obletnici beatifikacije
fatimskih pastirčkov Hijacinte in Frančiška
od 11. do 14. maja 2010**

Družina
Ljubljana
2010

CERKVENI DOKUMENTI 129
Papež Benedikt XVI.,
APOSTOLSKO POTOVANJE NA PORTUGALSKO
OB 10. OBLETNICI BEATIFIKACIJE FATIMSKIH PASTIRČKOV
HIJACINTE IN FRANČIŠKA OD 11. DO 14. MAJA 2010

Izvirnik:
Papa Benedetto XVI
VIAGGIO APOSTOLICO IN PORTOGALO
NEL 10° ANNIVERSARIO DELLA BEATIFICAZIONE DI GIACINTA
E FRANCESCO, PASTORI DELLA FATIMA 11.-14. MAGGIO 2010

© Libreria Editrice Vaticana 2010
© Slovenska izdaja: Družina, d. o. o., Ljubljana
zanjo: Tone Rode
Prevod Pavel Peter Bratina
Redakcija in spremna beseda Rafko Valenčič
Lektorirala Marija Bratina
Prelom Družina, d. o. o.
Naklada 1100
Tisk Tiskano v Sloveniji
Ljubljana 2010

Več informacij o knjigah založbe Družina dobite na
www.druzina.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

272-732.2:929Benedikt XVI,papež
27-522(469.3Fatima)

BENEDICTUS XVI, papež

Apostolsko potovanje na Portugalsko : ob 10. obletnici
beatifikacije fatimskih pastirčkov Hijacinte in Frančiška od 11. do
14. maja 2010 / papež Benedikt XVI. ; [prevod Pavel Peter Bratina ;
spremna beseda Rafko Valenčič]. - Ljubljana : Družina, 2010. -
(Cerkveni dokumenti ; 129)

Prevod dela: Viaggio apostolico in Portogalo

ISBN 978-961-222-811-8

252401408

POGOVOR S ČASNIKARJI MED POLETOM NA PORTUGALSKO

torek, 11. maja 2010

Pater Federico Lombardi – Sveti oče, kakšne skrbi in občutki Vas navdajajo o položaju Cerkve na Portugalskem? Kaj je mogoče reči o tej v preteklosti globoko katoliški deželi, ki je prinašala svetu vero, danes pa je v vsakdanjem življenju, a tudi na pravnem in kulturnem področju na poti v globoko sekularizacijo? Kako oznanjati vero v okolju, ki je do Cerkve brezbržno in sovražno?

Benedikt XVI. –. Najprej želim vsem lep dan in prijetno potovanje, kljub razvpitemu oblaku, pod katerim letimo. Kar zadeva Portugalsko, me obdaja predvsem občutek veselja, hvaležnosti za vse, kar je ta deleža naredila in še dela v svetu in zgodovini, ter za globoko človečnost tega naroda, ki sem ga imel priložnost spoznati ob nekem svojem obisku in ob druženju s številnimi portugalskimi prijatelji. Rekel bi, da je bila Portugalska resnično velika sila katoliške Cerkve, ki je ponesla to vero – pogumno, pametno in ustvarjalno vero – na vse strani sveta; znala je, kakor vidimo v Braziliji in doma, na Portugalskem, oblikovati visoko kulturo, pa tudi širiti navzočnost portugalskega duha v Afriki in Aziji. Po drugi strani pa sekularizem ni nekaj popolnoma novega. Dialektika med sekularizmom in vero ima na Portugalskem dolgo zgodovino. Že v 18. stoletju je zaznati močan vpliv razsvetljenstva; dovolj je, če pomislimo na Pombala. Tako vidimo, da je v teh stoletjih Portugalska vedno živela v dialektični napetosti, ki se je seveda danes zaostрила (radikalizirala) in se kaže z vsemi znamenji današnjega evropskega duha. To se mi zdi izziv in tudi velika priložnost. V teh stoletjih dialektične napetosti med razsvetljenstvom, posvetnostjo in vero so si nekateri ljudje vedno prizadevali za vzpostavljanje mostov in spodbujanje dialoga, žal pa je prevladovalo medsebojno nasprotovanje

in izključevanje. Danes vidimo, da je prav ta dialektika *priložnost*, da ob predhodnem poglobljenem dialogu najdemo sintezo. V medkulturnem okolju, v katerem danes vsi živimo, je videti, da evropska kultura, ki bi bila samo razumarska in ne bi vsebovala presežne verske razsežnosti, ne bi bila sposobna dialoga z velikimi kulturami človeštva, ki imajo vse po vrsti to presežno versko razsežnost človeškega bitja. Zmotno je torej misliti, da obstaja čisti, protizgodovinski (antihistorični) um sam po sebi, in »ta« naj bi bil razum; vedno bolj namreč odkrivamo, da gre le za en del človeka in da izraža le določen zgodovinski položaj, ne pa uma samega. Um kot takšen je odprt za transcendenco in le v srečanju med presežno resničnostjo, vero in razumom najde človek samega sebe. Mislim torej, da je v teh razmerah naloga in poslanstvo Evrope prav iskanje tega dialoga, povezovanje sodobne racionalnosti z edinstveno antropološko vizijo, ki dopolnjuje človeško bitje in s tem omogoča komunikacijo med človeškimi kulturami. Zato bi dejal, da je sekularizem nekaj samo-umevnega, ločitev, antipatija med sekularizmom in versko kulturo pa nenavadna in jo je treba preseči. Veliki izziv tega trenutka je torej, da se srečata in tako odkrijeta svojo pristno istovetnost. To pa je, kakor sem dejal, poslanstvo Evrope in človeška potreba te naše zgodovine.

Pater Federico Lombardi – Hvala, sveti oče. Nadaljujmo pa s temo Evropa. Gospodarska kriza se je v zadnjem času zaostрила in pesti tudi Portugalsko. Nekateri evropski voditelji menijo, da je v nevarnosti prihodnost Evropske zveze. Do katerih spoznanj moramo ob tej preizkušnji priti tudi na etični in moralni ravni? Kaj lahko reši in utrdi enotnost ter nadaljnje sodelovanje evropskih narodov?

Benedikt XVI. – Dejal bi, da je prav ta gospodarska kriza s svojo moralno komponento, katere ne more nihče spregledati, vzorec za uresničenje tega, kar sem povedal prejle, to je, da se ločena kulturna tokova morata srečati, sicer ne bomo našli poti v prihodnost. Tudi v tem primeru smo priče napačnemu dualizmu, to je gospodarskemu pozitivizmu, ki meni, da se lahko uresniči brez etike; trgu, ki naj se ureja sam od

sebe, iz čiste ekonomije, iz pozitivističnega racionalizma in ekonomskega pragmatizma – etika pa naj bi bila nekaj drugega, tujega. Zdaj pa resnično vidimo, da se čisti gospodarski pragmatizem, ki zanemarja človeka kot etično bitje, ne konča dobro, marveč ustvarja nerešljive zaplete. Zato je zdaj pravi trenutek, da spoznamo, kako etika ni nekaj zunanjega, marveč je notranje povezana z racionalnostjo in gospodarskim pragmatizmom. Po drugi strani pa moramo tudi priznati, da je bila katoliška, krščanska vera pogosto preveč individualistična; ob strani je puščala konkretne, gospodarske zadeve sveta in mislila samo na odrešenje posameznika, na verska dejanja, ne da bi dojela, kako ta zajemajo globalno odgovornost, odgovornost za svet. Tudi o tem se moramo začeti stvarno pogovarjati. V svoji okrožnici *Ljubezen iz resnice* – in vse izročilo družbenega nauka Cerkve gre v tej smeri – sem si prizadeval razširiti etični in verski vidik onstran posameznika, na odgovornost do sveta, na racionalnost, »preformatirano« (preoblikovano) z etiko. Po drugi strani nam je v zadnjih dveh, treh letih dogajanje na trgu pokazalo, da je etična razsežnost nekaj notranjega in mora postati sestavina gospodarskega ravnanja, kajti človek je eden; gre pa za človeka, za zdravo antropologijo, ki obsega vse: in le tako je mogoče reševati to vprašanje, le tako Evropa izpolnjuje in uresničuje svoje poslanstvo.

Pater Federico Lombardi – Hvala. Bližamo se Fatimi, kjer naj bi bil tako rekoč tudi duhovni vrhunec tega potovanja. Sveti oče, kakšen pomen imajo fatimska prikazovanja za nas danes? Ko ste junija leta 2000 v tiskovnem središču Svetega sedeža predstavili besedilo tretje skrivnosti, so Vas številni izmed nas, pa tudi drugi spraševali, ali bi fatimsko sporočilo poleg atentata na Janeza Pavla II. lahko raztegnili še na drugo trpljenje papežev. Ali bi po Vašem mnenju lahko sem umestili tudi sedanje trpljenje Cerkve za grehe spolnih zlorab mladostnikov?

Benedikt XVI. – Predvsem bi rad izrazil veselje, da potujem v Fatimo in bom lahko molil pred fatimsko Marijo, ki je za nas znamenje vere, da se prav iz malih poraja nova moč

vere, ki nikakor ni namenjena samo malim, temveč vsebuje sporočilo za ves svet, sporočilo, ki se dotika zgodovine v njenem sedanjem trenutku in to zgodovino tudi razsvetljuje. Leta 2000 sem ob predstavitvi dejal, da je prikazovanje nadnaravna spodbuda, ki ne prihaja samo iz človekove predstave, ampak v resnici od Device Marije, od nadnaravnega, da takšen poseg vstopa v subjekt in se v njem izraža v skladu z njegovimi zmožnostmi. Subjekt omejujejo njegove zgodovinske, osebne, značajske okoliščine in zato je nadnaravno spodbudo prevaja v skladu s svojimi zmožnostmi gledanja, predstavljanja, izražanja, vendar se v teh po subjektu oblikovanih izrazih skriva vsebina, ki jih presega, pogloblja, saj lahko samo v teku zgodovine vidimo vso globino, ki je bila – recimo – »odeta« v to možno videnje konkretnih ljudi. Tako bi rekel tudi za ta primer. Poleg velikega videnja o papeževem trpljenju, ki ga lahko v prvem planu naobrtno na Janeza Pavla II., so nakazane prihodnje stvarnosti Cerkve, ki se postopoma razvijajo in prikazujejo. Zato je res, da poleg stvari, nakazane v videnju, govorimo o nujnem trpljenju Cerkve, ki se seveda odraža v papeževi osebi, vendar je papež zaradi Cerkve in gre torej za trpljenje Cerkve, ki se razglašča. Gospod nam je rekel, da bo Cerkev do konca sveta na različne načine vedno trpela.

Pomembno je, da sporočilo, fatimski odgovor, v jedru ne vodi v partikularno (zasebno) pobožnost, marveč k temeljnemu odgovoru, to je k trajnemu spreobrnjenju, pokori, molitvi in trem teološkim krepostim: veri, upanju in ljubezni. Tako vidimo v tem pristno in temeljno sporočilo, ki ga Cerkev, mi, vsak posameznik, mora dati v teh okoliščinah. Kar zadeva novosti, ki jih lahko danes odkrijemo v tem sporočilu, je v njem tudi dejstvo, da napadi na papeža in na Cerkev ne prihajajo samo od zunaj, marveč prihaja trpljenje Cerkve prav iz notranjosti Cerkve, iz greha, ki obstaja v Cerkvi. Tudi to smo vedno vedeli, vendar vidimo danes na zastrašujoč način: veliko preganjanje Cerkve ne prihaja od sovražnikov zunaj Cerkve, marveč se poraja iz greha v Cerkvi, zato je nujno, da se Cerkev spet nauči kesanja, da sprejme očiščenje, da se po eni strani nauči odpuščati, a tudi, da mora biti pravična.

Odpušćanje ne nadomesti pravičnosti. Skratka, spet se moramo naučiti bistvenega: spreobrnjenja, molitve, pokore in teoloških kreposti. Tako odgovarjamo. Bodimo realisti v pričakovanjih, da nas zlo od znotraj in od zunaj vedno napada, pa tudi, da je moč dobrega vedno z nami in da je na koncu Gospod močnejši od zla. In Božja Mati je za nas vidno, materinsko zagotovilo božje dobrote, ki ima v zgodovini vedno zadnjo besedo.

Pater Federico Lombardi – Sveti oče, hvala za Vaš jasni, poglobljeni odgovor in za sklepne besede upanja. Želimo Vam, da bi to naporno potovanje v miru opravili in da bi lahko z veseljem in duhovno globino doživeli vse, s čimer nas navdihuje srečanje s fatimsko skrivnostjo. Želimo Vam lepo potovanje, mi pa se bomo potrudili, da bomo svojo službo dobro opravili in objektivno poročali o tem, kar boste delali.

NAGOVOR OB PRIHODU

**Lizbonsko letališče
torek, 11. maja 2010**

*Gospod predsednik republike,
spoštovani predstavniki državne oblasti,
častitljivi bratje v škofovstvu,
gospe in gospodje!*

Šele zdaj mi je bilo mogoče sprejeti ljubeznivo vabilo gospoda predsednika in mojih bratov škofov ter obiskati ta ljubljani in starodavni narod, ki letos obhaja stoto obletnico razglasitve republike. Ko prvič po tistem, odkar me je božja previdnost poklicala na Petrov sedež, stopam na njena tla, sem zelo počaščen in zhvaležen zaradi spoštljive in gostoljubne navzočnosti vseh vas. Zahvaljujem se Vam, gospod predsednik, za prisrčno dobrodošlico, ki je izrazila čustva in upanje dobrega portugalskega ljudstva. Vsem, ne glede na njihovo vero in versko pripadnost, velja moj prijateljski pozdrav, še posebej tistim, ki se srečanja z menoj niso mogli udeležiti. K fatimski Mariji prihajam v oblačilih romarja, s poslanstvom Najvišjega, da potrdim svoje brate, ki romajo proti nebesom.

Že ob začetku svojega narodnega obstoja se je portugalsko ljudstvo obrnilo na Petrovega naslednika, da bi ga priznal kot narod; pozneje je eden izmed mojih predhodnikov zaradi vzvišene in dolgoletne službe, namenjene zadevam evangelija, počastil Portugalsko po njenem kralju z naslovom najzvestejši (prim. Pij II., *Bula Dum tuam*, 25. januarja 1460). Kar zadeva dogodke pred 93 leti, ko se je nebo odprlo prav nad Portugalsko – kakor okno upanja, ki ga odpre Bog, ko mu človek zapre vrata –, da bi v človeški družini zopet zakrpal vezi bratske solidarnosti, ki slonijo na vzajemnem priznavanju istega in edinega Očeta, je šlo za ljubezniv božji načrt. Ta ni odvisen od papeža ne od katerekoli cerkvene oblasti: »Ni bila Cerkev, ki bi

vsilila Fatimo, « bi rekel kardinal častitljivega spomina Manuel Cerejeira, »marveč se je Fatima vsilila Cerkvi.«

Devica Marija je prišla iz nebes, da bi nas spomnila na evangeljske resnice, ki so za človeštvo, hladno do ljubezni in brez upanja v odrešenje, vir upanja. Prva in temeljna razsežnost tega upanja seveda ni horizontalno, marveč vertikalno in transcendentalno razmerje. Odnos do Boga je sestavni del človeškega bitja: človek je bil ustvarjen in naravnat na Boga, v skladu z lastnim spoznavnim ustrojem išče resnico, v obnebju svoje volje teži k dobremu in s svojo estetsko razsežnostjo ga privlači lepota. Spoznanje je krščansko, če se odpira polnosti življenja in modrosti v Jezusu Kristusu. Obisk, ki ga začenjam v znamenju upanja, želi biti ponudba modrosti in poslanstva.

Pravičen družbeni red se ravna po modrem gledanju na življenje in svet. V zgodovini zasidrana Cerkev je odprta za sodelovanje z vsakim, ki bistvenega pojmovanja človeškega življenja ne omalovažuje in ga ne zožuje na zasebnost. Ne gre za etični spopad med laičnim in verskim sistemom, temveč za vprašanje smisla, kateremu zaupamo lastno svobodo. Razloček je v tem, kakšen pomen pripisuje smislu in njenovi možni uporabi v javnem življenju. Republikanski obrat, do katerega je na Portugalskem prišlo pred sto leti, je, kar zadeva ločitev Cerkve in države, odprl Cerkvi nova prostranstva svobode. To sta v letih 1940 in 2004 na kulturnem področju in v cerkvenem obnebju določila dva konkordata, ki sta sledila precej hitrim spremembam. Z bolečinami, ki so jih povzročile spremembe, so se na splošno pogumno spopadli. Življenje v množici vrednostnih sistemov in etičnih norm zahteva, da se opremo na lastni jaz in jedro krščanstva, utrdimo kakovost pričevanja vse do svetosti ter odkrijemo pot poslanstva, tja do skrajnosti mučeništva.

Dragi bratje in portugalski prijatelji, še enkrat se vam zahvaljujem za prisrčno dobrodošlico. Naj Bog blagoslovi vse, ki ste tu, in vse prebivalce tega plemenitega in ljubljenega naroda. Priporočam ga fatimski Materi Božji, nežni podobi ljubega Boga, ki objema vse kakor otroke.

PRIDIGA MED MAŠO

**Terreiro do Paço – Lizbona
torek, 11. maja 2010**

*Dragi bratje in sestre,
dragi mladi prijatelji!*

»Pojdite torej in naredite vse narode za moje učence: ... in učite jih izpolnjevati vse, kar koli sem vam zapovedal! In glejte: jaz sem z vami vse dni do konca sveta« (Mt 28,19–20). Te besede vstalega Kristusa imajo v mestu Lizbona, od koder so odhajali po svetu številni rodovi kristjanov – škofov, duhovnikov, Bogu posvečenih ter laikov, mož in žena, mladih in manj mladih – poseben pomen. Šli so za Gospodovim klicem, oboroženi le z gotovostjo, ki jim jo je zapustil: »Jaz sem z vami vse dni.« Imeniten položaj si je Portugalska zaslužila med narodi z delom pri širjenju vere: na petih koncih sveta so krajevne Cerkve, ki izvirajo iz portugalskega misijonskega delovanja.

Vaše iskanje drugih ljudstev ni v preteklosti niti oviralo niti trgalo vezi s tem, kar ste bili in kar ste verovali. Nasprotno, s krščansko modrostjo ste uspešno presajali izkušnje in posebnosti ter se hkrati – navidezna slabost pomeni moč – odpirali temu, kar so prispevali drugi, da bi ostali zvesti samim sebi. Danes sodelujete pri zidanju evropske skupnosti in k temu prispevate s svojo kulturno in versko istovetnostjo. Podobno kot se je Jezus Kristus pridružil učencema na poti v Emavs, nas danes spremlja njegova obljuba: »Jaz sem z vami vse dni do konca sveta.« Tudi mi si pridobivamo pristno in osebno izkušnjo o vstalem Gospodu, čeprav drugače kakor apostoli. Razdalja med stoletji je presežena, Vstali živi in po nas deluje v tem trenutku Cerkve in sveta. To nam je v veliko veselje. V živem toku cerkvenega izročila Kristus ni dva tisoč

let daleč od nas, temveč je stvarno navzoč med nami in nam daje Resnico, naklanja luč, ki nas poživlja, ter nam pomaga odkriti pot v prihodnost.

Navzoč po svoji besedi, v občestvu božjega ljudstva s svojimi pastirji in na vzvišen način v svojem telesu in svoji krvi, je Jezus tukaj z nami. Pozdravljam gospoda kardinala, lizbonskega patriarha, ter se mu zahvaljujem za ljubeznive besede, s katerimi me je na začetku maše nagovoril v imenu svojega občestva, skoraj dveh milijonov sinov in hčera, ki me sprejemajo in jih objemam. Vse tu navzoče – ljubljene brate v škofovstvu in duhovništvu, drage Bogu posvečene žene in može ter zavzete vernike, drage družine in mlade, krščene in katehumene – bratsko in prijateljsko pozdravljam in svoj pozdrav širim na vse, ki so z nami po posredovanju radia in televizije. Iskreno se zahvaljujem gospodu predsedniku republike za njegovo navzočnost in drugim predstavnikom oblasti, zlasti lizbonskemu županu, ki mi je prijazno izročil mestne ključe.

Draga Lizbona, pristanišče in pristan tolikerega upanja tistih, ki so odhajali, in želja onih, ki so te obiskali, danes bi rad uporabil ključe, ki si mi jih izročila, za to, da bi lahko svoje človeško zaupanje utemeljila na božjem upanju. V odlomku iz Prvega Petrovega pisma, ki smo ga pravkar prebrali, smo slišali: »Glej, na Sionu polagam vogelni kamen, izbran in dragocen, in kdor veruje vanj, ne bo osramočen.« In apostol razlaga: »K njemu pridite, k živemu kamnu, ki so ga sicer ljudje zavrgli, pri Bogu pa je izbran in dragocen« (1 Pet 2,6.4). Bratje in sestre, kdor veruje v Jezusa, ne bo osramočen: je namreč božja beseda, ki ne vara in nas ne more varati. Je beseda, ki jo potrjuje »velika možica, ki je nihče ne bi mogel prešteti, iz vseh narodov, rodov, ljudstev in jezikov«, in te je pisec Razodetja videl ogrnjene »v bela oblačila, v rokah pa so držali palmove veje« (prim. Raz 7,9). V tej velikanski množici niso samo sveti Verisim, Maksim in Julija, mučeni na tem kraju med Dioklecijanovim preganjanjem, ali diakon in mučenec sv. Vincencij, glavni zavetnik patriarhata; sv. Anton (Padovanski) in sv. Janez Brito, ki so od tod odpotovali po svetu, da bi sejali dobro seme božje besede v drugih deželah in med drugim ljudstvi, ali sv. Nun od Svete Marije, ki sem ga

malo več kot pred letom vpisal v knjigo svetnikov. To množico sestavljajo »služabniki našega Boga« iz vseh časov in krajev, ki jim je z znamenjem križa, s »pečatom živega Boga« (Raz 7,2) čelo zaznamoval Sveti Duh. Gre za uvajalni obred, ki ga je vsak izmed nas doživel pri zakramentu krsta, s katerim Cerkev rojeva »svetnike«.

Vemo, da ji ne manjka prepirljivih in celo upornih sinov, vendar Cerkev v svetnikih prepozna svoje značilne poteze in prav po njih okuša svojo najglobljo radost. Vse povezuje želja, da bi na pobudo večnega prijatelja božjega ljudstva, Svetega Duha, uresničili evangelij v lastnem življenju. S pogledom, uprtim v lastne svetnike, je ta krajevna Cerkev po pravici prišla do sklepa, da je prva naloga današnje pastora- le doseči, da bi vsak kristjan sredi sveta, v družini, na področju kulture, znanosti in politike, izžareval evangelij. Pogosto nas preveč skrbijo družbene, kulturne in politične posledice vere, za samoumevno pa jemljemo, da ta vera je, vendar je, žal, to vedno manj res. Morda včasih preveč zaupamo v cerkvene strukture in programe, v prorazdelitev moči in nalog; toda kaj se bo zgodilo, če se sol spridi?

Da se to ne bi zgodilo, moramo spet odločno in veselo oznanjati Kristusovo smrt in vstajenje – srčiko krščanstva, jedro in vsebino naše vere, močan vzgib naše gotovosti, silen veter, ki odganja ves strah in omahovanje, vsak dvom in vsakršno človeško preračunljivost. Kristusovo vstajenje nam zagotavlja, da ne more Cerkev nikoli uničiti nobena nasprotujoča sila. Naša vera je torej utemeljena, vendar jo moramo posvojiti in preliti v življenje vsakega izmed nas. Moramo si torej zelo prizadevati, da bi se vsak kristjan spremenil v pričevalca, ki je vedno sposoben vsakomur obrazložiti svoje upanje (prim. 1 Pet 3,15): Le Kristus lahko izpolni najgloblje želje človeškega srca in odgovori na njegova najvznemirljivejša vprašanja o trpljenju, krivicah in zlu, o smrti in življenju v onstranstvu.

Dragi bratje in sestre, dragi mladi prijatelji, Kristus je vedno z nami in s svojo Cerkvijo; spremlja jo in in varuje, kot nam je rekel: »Jaz sem z vami vse dni do konca sveta« (Mt 28,20). Nikdar ne dvomite o njegovi navzočnosti! Vztrajno

iščite Gospoda Jezusa, rastite v prijateljstvu z njim, sprejemajte ga pri obhajilu! Učite se poslušati njegovo besedo in jo prepoznavati v revnih. Živite veselo in smelo, prepričani v njegovo navzočnost in zastonjsko, velikodušno, zvesto prijateljstvo vse do smrti na križu. Vsem, začeniši s svojimi vrstniki, izpričujte radost te njegove močne in nežne navzočnosti. Povejte jim, da je lepo biti Jezusov prijatelj in da se mu splača slediti. Z zanosom kažite, da je med številnimi oblikami življenja, ki nam jih danes ponuja svet – navidez vse na isti ravni – hoja za Jezusom edina, v kateri je smisel življenja in torej resnično in trajno veselje.

Vsak dan se priporočajte varstvu Marije, ki je Mati Gospoda Jezusa Kristusa in ogledalo vse svetosti! Ona, vsa sveta, vam bo pomagala, da boste zvesti učenci njenega Sina Jezusa Kristusa.

SREČANJE S SVETOM KULTURE

Lizbonsko kulturno središče Belém
sreda, 12. maja 2010

*Častiti bratje v škofovstvu,
ugledni predstavniki oblasti,
cerjeni misleci, znanstveniki in umetniki,
dragi prijatelji!*

Zelo sem vesel, ko gledam pred seboj ves spekter predstavnikov portugalske kulture, žene in može, ki tako dostojanstveno zastopate zaposlene na področju raziskovanja in oblikovanja različnih znanosti. Vsem bi rad izrazil svoje veliko spoštovanje in prijateljstvo in s tem priznal pomen tega, kar delate, in tega, kar ste. Vlada, tukaj jo predstavlja gospa ministrica za kulturo, ki jo spoštljivo in hvaležno pozdravljam, hvalevredno misli na podporo narodne kulture. Zahvaljujem se vsem, ki so se lahko udeležili tega našega srečanja, zlasti škofijski komisiji za kulturo z njenim predsednikom, mons. Manuelom Clementejem, kateremu se zahvaljujem za prisrčen sprejem in za predstavitev polifonične stvarnosti portugalske kulture, ki jo tu predstavljajo nekateri njeni najboljši izvajalci; njihove občutke in pričakovanja je povzel filmski režiser, osebnost častitljive starosti in izjemnih uspehov, Manoel de Oliveira. Izražam mu svoje občudovanje in naklonjenost, kakor tudi prisrčno zahvalo za besede, ob katerih nam je dal slutiti skrbi in razpoloženje Portugalcev sredi družbenih pretresov.

Danes kultura dejansko odseva »napetost«, ki si včasih nadejene podoba »spopada« med sedanjostjo in izročilom. Družbena dinamika preveličuje (absolutizira) sedanjost, otepa se kulturne dediščine preteklosti in je ne upošteva pri načrtovanju prihodnosti. Takšno vrednotenje »sedanjosti« kot izvira navdiha za človeško življenje, bodisi posameznikovo bodisi

družbeno, nasprotuje kulturnemu izročilu portugalskega naroda, globoko zaznamovanega s tisočletnim vplivom krščanstva in s temeljnim čutom odgovornosti; to se je potrdilo v pustolovščini odkrivanja sveta in v misijonarski gorečnosti, ki je darove vere delila z drugimi ljudstvi. To skupno pustolovščino je navdihnil vzor krščanske vesoljnosti in bratstva, čeprav je bilo čutiti tudi vpliv racionalizma in laicizma. Iz izročila se je porodilo nekaj, kar lahko imenujemo »modrost«, se pravi življenjski in zgodovinski čut, h kateremu sodita etični red in »vzor«, ki ju je Portugalska – dežela, ki si je vedno prizadevala, da bi navezala stike s preostalim svetom – tudi izpolnila.

Cerkev nastopa kot mogočna varuhinja zdravega in plemenitega izročila, katerega bogat prispevek daje družbi v korist. Ta še naprej spoštuje in ceni njeno službo v skupno dobro, oddaljuje pa se od omenjene »modrosti«, ki je del njene dediščine. »Spopad« med izročilom in sedanostjo se izraža v krizi resnice, vendar nas lahko le ta usmerja in nam, kot posameznikom in družbi, pokaže pot k uspešnemu življenju. Ljudstvo, ki svoje resnice ne pozna več, se bo na koncu izgubilo v blodnjakih časa in zgodovine, brez jasnih obrisov vrednot in brez jasno izraženih ciljev. Dragi prijatelji, zaradi položaja, ki ga Cerkev ima v svetu, si mora zelo prizadevati, da bi sprožila učni proces, po katerem bi družbi pomagala razumeti, da je oznanjevanje resnice služba, ki jo Cerkev ponuja družbi, ko odpira nova obzorja prihodnosti, veličine in vrednot. Cerkev mora dejansko »v vsakem času in potrebi izpolniti poslanstvo resnice do družbe, ki bo po meri človeka, njegovega dostojanstva in njegove poklicanosti. (...) Zvestoba človeku zahteva *zvestobo resnici*, ki je edino *zagotovilo svobode* (prim. Jn 8,32) in *možnosti celostnega človekovega razvoja*. Zato Cerkev išče resnico, jo neutrudno oznanja in jo priznava povsod, kjer se razodeva. Temu poslanstvu resnice se Cerkev ne more odpovedati« (Okrožnica *Ljubezem v resnici*, 9). Za družbo, ki so jo večinsko vzgajali katoličani in katere kultura je bila globoko zaznamovana s krščanstvom, je poskus, da bi našli resnico zunaj Jezusa Kristusa, nekaj dramatičnega. Za nas, kristjane, je Resnica božja; je večna »Beseda«, ki si je nadela v Jezusu Kristusu človeško podobo.

On je lahko dejansko trdil: »Jaz sem resnica« (Jn 14,6). Sožitje, ki ga Cerkev izpričuje s svojo trdno povezanostjo z večnim značajem resnice, ob spoštovanju drugih »resnic« ali resnic drugih, je zanjo vajenska doba. V tem dialoškem spoštovanju je mogoče odpirati nova vrata za posredovanje resnice.

»Cerkev,« je zapisal papež Pavel VI., »mora začeti dialog s svetom, v katerem živi. Cerkev sama se spreminja v besedo, v oznanilo, v dialog« (Okrožnica *Ecclesiam suam* – *Svojo Cerkev*, 67). V resnici je dialog, v katerem se udeležene strani spoštljivo srečujejo brez predsodkov, prednost današnjega sveta, ki se ji Cerkev ne namerava izogibati. O tem priča prav navzočnost Svetega sedeža v številnih mednarodnih telesih, na primer v Centru Sever – Jug pri Svetu Evrope, ki je bil pred 20 leti ustanovljen tu v Lizboni, njegov temeljni kamen pa je mednarodni dialog z namenom, da bi spodbujal sodelovanje med Evropo, južnim Sredozemljem in Afriko ter oblikoval svetovno državljanstvo, utemeljeno na človekovih pravicah in odgovornosti državljanov, ne glede na njihovo narodnostno poreklo in politično pripadnost, ter v spoštovanju njihovega verskega prepričanja. Spričo kulturne različnosti je treba ravnati tako, da bi ljudje ne le sprejemali dejstvo, da obstaja kultura drugega, temveč bi si želeli, da bi jih ta kultura tudi bogatila, sami pa bi ji ponudili, kar imajo dobrega, resničnega in lepega.

To je trenutek, ki zahteva naše najboljše moči, preroški pogum in prenovljeno sposobnost za »odstiranja svetu novih svetov«, kakor bi dejal vaš narodni pesnik (Luís Vaz de Camões, *Os Lusíades*, II, 45). Vi, ki snujete kulturo v vseh njenih oblikah, razvijate misli in oblikujete mnenja, »lahko po zaslugi svojega daru nagovarjate človeška srca, se dotikate individualnega in kolektivnega čutenja, spodbujate sanje in upanje, širite obzorja zavesti in človeške prizadevnosti. (...) In ne bojte se soočenja s prvim in poslednjim virom lepote, navezovanja pogovora z vernimi, z vsakim, ki se kakor vi na svetu in v zgodovini čuti romarja proti neskončni Lepoti« (*Govor umetnikom*, 21. novembra 2009).

Prav z namenom, da bi »sodobni svet povezal z oživljajočimi in večnimi energijami evangelija« (Janez XXIII., Apostolska

konstitucija *Humane salutis*, 3), je prišlo do 2. vatikanskega cerkvenega zbora. Na njem je Cerkev, izhajajoč iz nove zave-
sti o katoliškem izročilu, kritike, ki so bile podlaga tedanjih
za moderno, to je za reformacijo in razsvetljenstvo značilnih
sil, vzela resno, jih sprejela, pretresla, preobrazila in prese-
gla. Tako je Cerkev sama od sebe sprejela in preobrazila,
kar je bilo najboljšega v zahtevah moderne, jih po eni strani
preseгла, po drugi pa se otresla njenih napak in slepih ulic.
Koncilsko dogajanje je pogoj za pristno katoliško prenovo in
za novo civilizacijo – »civilizacijo ljubezni« –, ki je evangeljska
služba človeku in družbi.

Dragi prijatelji, v sedanji kulturi ima Cerkev za svojo
prednostno misijonsko nalogo pozorno iskanje resnice, torej
Boga; ljudi spodbuja, da bi zrlí onstran predzadnjih stvari in
se posvečali iskanju zadnjih. Vabim vas, da poglobite svoje
spoznanje o Bogu, kakršén se je razodel v Jezusu Kristusu,
da bi se v polnosti uresničili. Ustvarjajte lepe stvari, pred-
vsem pa si prizadevajte, da bo vaše življenje območje lepote.
Naj bo vaša priprošnjica sveta betlehemska Marija, ki so jo
stoletja dolgo častili pomorščaki, danes pa jo častijo krmarji
k Dobremu, Resnici in Lepoti.

HOMILIJA
PRI VEČERNICAH Z DUHOVNIKI,
REDOVNIKI, BOGOSLOVCI IN DIAKONI

Cerkev Svete Trojice – Fatima
sreda, 12. maja 2010

Dragi bratje in sestre!

»Ko pa je prišla polnost časov, je Bog poslal svojega Sina, rojenega iz žene, rojenega pod postavo, da bi odkupil tiste, ki so bili pod postavo, da bi mi prejeli posinovljenje« (Gal 4, 4.5). Polnost časov je nastopila, ko je Večno vstopilo v čas. Po posredovanju Svetega Duha je bil spočet Sin Najvišjega, ki se je učlovečil v telesu žene: v Devici Mariji, podobi in odličnem vzoru verujoče Cerkve. Ta neprestano rojeva nove otroke v Sinu, ki ga je Oče hotel imeti za prvorojenega med mnogimi brati. Vsakdo izmed nas je poklican, da bi bil z Marijo in kakor Marija ponižno in preprosto znamenje Cerkve, ki se kakor nevesta neprestano izroča v Gospodove roke.

Vsem vam, ki ste izročili življenje Kristusu, želim ta večer izraziti naklonjenost in hvaležnost Cerkve. Hvala vam za pogosto tiho in prav nič lahko pričevanje; hvala za zvestobo evangeliju in Cerkvi. V Jezusu, navzočem v evharistiji, objemam brate v duhovništvu in diakonatu, Bogu posvečene redovnike in redovnice, bogoslovce ter člane gibanj in novih cerkvenih skupnosti, ki ste se zbrali tukaj. Naj Gospod, kakor le on zna in lahko, poplača vsem, ki so omogočili to srečanje z evharističnim Jezusom, še posebej škofovski komisiji za duhovne poklice in pastoralo z njenim predsednikom mons. Antonijem Santosom, kateremu se zahvaljujem za prijateljske in bratske, ljubezni polne besede na začetku večernic. V Fatimi, tej čudoviti podobi »dvorane zadnje večerje«, nam Devica Marija kaže pot do čiste in svete izročitve v Očetove roke.

Dovolite mi, da pred vami odprem svoje srce in vam povem: temeljna skrb vsakega kristjana, zlasti pa Bogu posvečenega in vsakega, ki služi oltarju, mora biti zvestoba duhovnemu klicu učenca, ki želi hoditi za Gospodom. Trajna zvestoba je ime ljubezni, dosledni, pristni in globoki ljubezni do Kristusa duhovnika. »... če je krst zares vstop v Božjo svetost zaradi vcepitve v Kristusa in naselitve njegovega Duha, potem nima nikakršnega smisla, oziroma je temu povsem nasprotno, če se kristjan zadovolji s povprečnim življenjem, h kateremu ga nagovarjata minimalistična etika in površna religioznost« (Janez Pavel II., Apostolsko pismo *Ob začetku novega tisočletja*, CD 91, Družina 2001, 31). V tem iztekajočem se letu duhovnikov naj se na vas razlije obilo milosti, da bi živeli iz radosti posvečenja in pričevali za duhovniško zvestobo, ki temelji na zvestobi do Kristusa. To seveda predpostavlja pristno povezanost s Kristusom v molitvi, kajti samo močno in poglobljeno doživetje Gospodove ljubezni bo duhovnike in Bogu posvečene žene in može vodilo k temu, da bodo odgovorili na ženinovo popolno izročitev.

Ta posebna življenjska posvetitev se je rodila kot evangelijski spomin božjemu ljudstvu, spomin, ki izraža, potrjuje in vsej Cerkvi oznanja evangelijsko doslednost in prihod Kraljestva. Zatorej, dragi posvečeni možje in žene, s svojo vneto ljubeznijo, z askezo, utrjevanjem duhovnega življenja, apostolsko in misijonsko dejavnostjo stremite po nebeškem Jeruzalemu, podoživljajte eshatološko Cerkev, vztrajno v posesti božje ljubezni in v ljubeznivem poglobljanju vanjo. Kako zelo smo danes potrebni tega pričevanja! Številni naši bratje živijo, kakor da ne bi bilo onstranstva, ni jim mar za lastno zveličanje. Ljudje so poklicani, da se pridružijo spoznavanju Boga in njegovi ljubezni, Cerkev pa jih je dolžna podpirati v tem poklicu. Vemo, da je Bog gospodar svojih darov; spreobrnjenje ljudi pa je milost. Vendar smo odgovorni za oznanjevanje vere, vseh njenih resnic in zahtev. Dragi prijatelji, posnemajmo arškega župnika, ki je takole molil k dobremu Bogu: »Spreobrni mojo župnijo, sam pa sprejemem vse, kar želiš, da pretrpim v preostanku svojega življenja.« In naredil je vse, da bi rešil ljudi njihove mlačnosti ter jih spet povezal z ljubeznijo.

Med člani Kristusove Cerkve obstaja globoka solidarnost: Kristus ni mogoče ljubiti, ne da bi ljubili njegove brate. Zaradi njihovega odrešenja je Janez Marija Vianej želel postati duhovnik: »Pridobivati duše za dobrega Boga« je izjavil pri osemnajstih letih, ko je napovedal svoj duhovni poklic. Podobno kakor Pavel, ki je dejal: »da bi jih čim več pridobil« (1 Kor 9,19). Generalni vikar mu je rekel: »V župniji ni veliko božje ljubezni, po vas bo prišla.« V svoji dušnopastirski vne-mi je bil sveti duhovnik z vsakim grešnikom usmiljen kakor Jezus. Najraje je vztrajal pri očarljivem pogledu na krepost, na božje usmiljenje, pred katerim so naši grehi kot »zrna pe-ska«. Predstavljal je Boga, čigar nežnost je prizadeta. Bal se je, da bi duhovniki postali »neobčutljivi« in bi se sprijaznili z mlačnostjo svojih vernikov: »Gorje pastirju,« je opominjal, »ki bi molče gledal hude žalitve Boga in duše, ki se pogublajo.«

Dragi bratje duhovniki, v tem kraju, ki je zaradi Marije nekaj tako posebnega, imejte pred očmi njen poklic zveste učenke Sina Jezusa od spočetja do križa in na poti Cerkve, ki se je porajala, ter premišlujte o nezaslišani milosti svojega duhovništva. Zvestoba lastnemu duhovnemu poklicu zahteva pogum in zaupanje, Gospod pa želi tudi, da znate združiti svoje moči; da skrbite drug za drugega, da se bratsko pod-pirate. Trenutki skupne molitve in študija, vzajemno prena-šanje bremen zahtevnega duhovniškega življenja in dela so potreben del vašega življenja. Kako čudovito je, ko drug dru-gega sprejemate na svojih domovih, s Kristusovim mirom v srcih! Kako pomembno je, da si med seboj pomagata z moli-tvijo in s koristnimi nasveti ter razsodnostjo! Bodite posebej pozorni na usihanje duhovniških vzorov in na dejstvo, da se kdo izmed vas ukvarja z dejavnostmi, ki se povsem ne sklada-jo s tem, kar je lastno služabniku Jezusa Kristusa. Takrat je čas, da z vzajemno bratsko gorečnostjo odločno zavzamete držo tistega, ki želi svojemu bratu pomagati, »da ne bi padel«.

Čeprav je Kristusovo duhovništvo večno (prim. Heb 5,6), je duhovniško življenje omejeno. Kristus želi, da bi službeno duhovništvo, ki ga je ustanovil, v času nadaljevali drugi. Zato si – okrepljeni z milostjo Svetega Duha – v svojem srcu in svoji okolici skrbno prizadevajte za nove duhovne poklice

med verniki. Zaupna in vztrajna molitev, radostna ljubezen do svojega duhovnega poklica in prizadevno duhovno vodenje vam bo pomagalo, da boste prepoznavali karizme duhovnih poklicev pri tistih, ki jih Bog kliče.

Dragi bogoslovci, ki ste že naredili prvi korak k duhovništvu in se pripravljate nanj v bogoslovju ali v redovnih semeniščih, papež vas spodbuja, da se zavedate velike odgovornosti, ki jo boste morali sprejeti: skrbno tehtajte namene in razloge; odločno in velikodušno se posvetite svoji vzgoji. Evharistija, središče krščanskega življenja ter šola ponižnosti in služenja, mora postati glavni pristan vaše ljubezni. Molitev, pobožnost in pozornost do najsvetejšega zakramenta vam bodo v teh letih priprave pomagale, da boste nekega dne z zglednim in resničnim žarom obhajali oltarno daritev.

Na tej poti zvestobe, dragi duhovniki in diakoni, redovniki in redovnice, bogoslovci in prizadevni laiki, nas vodi in spremlja blažena Devica Marija. Z njo in kakor ona lahko postanemo sveti; lahko postanemo revni, čisti in krotki; prosti za vse, ker smo od vsega ločeni; prosti nas samih, da bi v vsakem izmed nas rasel Kristus, resnični Očetov posvečenec in Pastir, ki mu duhovniki posojajo glas in kretnje in ga tako posedanjajo; prosti, da bi lahko današnji družbi prinašali umrlega in vstalega Kristusa, ki ostane z nami do konca časov in se nam daje v presveti evharistiji.

IZROČITEV IN POSVETITEV DUHOVNIKOV BREZMADEŽNEMU SRCU MARIJINEMU

**Cerkev Svete Trojice – Fatima
12. maja 2010**

Brezmadežna Mati,
po sinovski ljubezni Jezusa Kristusa,
velikega in večnega duhovnika,
se, sinovi Sinú in njegovi duhovniki,
zbrani na tem milostnem kraju,
želimo posvetiti tvojemu materinskemu srcu,
da bi zvesto izpolnjevali Očetovo voljo.

Vemo, da brez Jezusa ne moremo
narediti nič dobrega (prim. Jn 15,5)
in da smo lahko
orodje za odrešenje sveta
le po Njem, z Njim in v Njem.

Nevesta Svetega Duha,
izprosi nam neprecenljivi dar
preobrazbe v Kristusu.
Po isti moči Duha,
s katero te je obsenčil,
te naredil za Odrešenikovo mater,
nam pomagaj, da se bo
Kristus, tvoj Sin,
rodil tudi v nas.
Tako se bo lahko Cerkev
prenovila po svetih duhovnikih,
spremenjenih po milosti Njega,
ki vse dela novo.

Mati usmiljenja,
tvoj Sin Jezus nas je povabil,
naj mu postanemo podobni:
naj bomo luč sveta in sol zemlje
(prim. Mt 5,13–14)

S svojo mogočno priprošnjo
nam pomagaj,
da ne bo nikdar zamrl ta vzvišeni klic,
da se ne bomo vdali sebičnosti,
praznim obljubam sveta
in čarom hudobnega duha.

Obvaruj nas s svojo čistostjo,
čuvaj s svojo skromnostjo
in odeni s svojo materinsko ljubeznijo,
ki se zrcali v številnih
tebi posvečenih dušah,
ki so nam vsem postale
prave duhovne matere.

Mati Cerkve,
duhovniki
želimo biti pastirji,
ki ne pasejo samih sebe,
temveč se Bogu darujejo za brate
in tako najdevajo svojo srečo.
Ne le z govorjenjem, z življenjem
hočemo iz dneva v dan
ponižno ponavljati
svoj »tu sem«.

Pod tvojim vodstvom
želimo biti apostoli
božjega usmiljenja,
srečni, da lahko
vsak dan darujemo
sveto oltarno daritev

in vsem, ki za to prosijo,
delimo zakrament sprave.

Zavetnica in Srednica milosti,
vsa prežeta
z edinim Kristusovim vesoljnim posredništvom,
izprosi nam pri Bogu
do kraja prenovljeno srce,
ki naj ljubi Boga z vsemi močmi,
in služi človeštvu, kakor si mu služila ti.

Ponovi pred Gospodom
svoji učinkoviti besedi:
»vina nimajo« (Jn 2,3),
da bosta Oče in Sin
– kakor ob novem prihodu –
nad nas razlila
Svetega Duha.

Z občudovanjem in hvaležnostjo
zaradi tvoje stalne navzočnosti med nami
ti v imenu vseh duhovnikov
tudi jaz kličem:
»Od kod meni to, da pride k meni
mati mojega Gospoda« (Lk 1,43)?

Naša mati od pamtiveka!
Ne utruji se,
ko nas »obiskuješ«,
tolažiš in podpiraš.
Prihajaj nam na pomoč
in nas rešuj vselej vseh nevarnosti.
S to izročitvijo in posvetitvijo
želimo svoje človeško in duhovniško življenje
za vedno in brez pridržkov
kar nagloblje in najtesneje
povezati s tvojim.

Naj se ob tebi
razcveti puščava naše osamljenosti
in razlijejo žarki sonca
nad našimi teminami,
naj viharju sledi spokoj,
da bo lahko vsak človek videl
Gospodovo odrešenje:
Jezusovo ime in obraz,
ki se zrcalita v naših srcih,
za vedno združenih s teboj!

Tako bodi! Amen!

**BLAGOSLOV BAKEL,
MOLITEV ROŽNEGA VENCA
NAGOVOR**

**Kapela prikazovanj – Fatima
sreda, 12. maja 2010**

Dragi romarji!

S prižganimi svečami v rokah spominjate na morje luči okoli te preproste kapele, skrbno postavljene v čast Božji in naši Materi, katere vrnitev z zemlje v nebo se je pastirčkom zdela kakor pramen svetlobe. Vendar niti Marija niti mi sami nimamo lastne luči: prejemamo jo od Jezusa. Njegova navzočnost v nas obnavlja skrivnost in klic gorečega grma, ki je nekoč na gori Sinaj pritegnil Mojzesa in ne neha privlačiti tistih, ki se zavedamo posebne luči, ki gori v nas, ne da bi nas použila (prim. 2 Mz 3,2–5). Sami od sebe smo le ničvredno trnje, nad katerega pa se je spustila božja slava. Njemu torej pritiče vsa slava, nam pa ponižno priznanje o našem niču in tiho oboževanje božjih načrtov, ki se bodo izpolnili, ko bo »Bog vse v vseh« (prim. 1 Kor 15,28). Edinstvena služabnica takšnih načrtov je Devica, polna milosti: »Glej, Gospodova služabnica sem, zgôdi se mi po tvoji besedi!« (Lk 1,38).

Dragi romarji! Tako posnemajmo Marijo, da bo v našem življenju odzvanjal njen »zgodi se«. Mojzesu je Bog naročil: »Ne hodi sem! Sezuj si sandale z nog, kajti kraj, kjer stojiš, je sveta zemlja« (2 Mz 3,5)! In tako je storil; nato si je sandale spet obul in šel, da bi rešil svoje ljudstvo iz egiptovske sužnosti ter ga popeljal v obljubljeni deželo. Pri tem ne gre le za posest nad zemljiščem ali za narodno ozemlje, do katerega ima pravico vsako ljudstvo. Pri osvobajanju Izraela in pri begu iz Egipta namreč stopa v ospredje predvsem pravica

do svobode češčenja, svobode do lastnega bogočastja. V zgodovini izvoljenega ljudstva dobiva torej obljava zemlje vedno bolj naslednji pomen: zemljišče jim je dano kot kraj poslušnosti, kot prostor, ki je odprt za Boga.

V našem času, ko na obsežnih območjih sveta grozi veri nevarnost, da ugasne kot plamen brez netiva, je prvenstvena naloga, da v tem svetu ponavzročujemo Boga in ljudem omogočamo dostop do njega. Ne do kateregaokoli boga, marveč do Boga, ki je govoril na Sinaju; do tistega Boga, čigar obraz prepoznavamo v ljubezni do konca (prim. Jn 13,1), do Jezusa Kristusa, križanega in vstalega. Dragi bratje in sestre, častite Gospoda Jezusa v svojih srcih (prim. 1 Pt 3,15)! Ne bojte se govoriti o Bogu in se ne sramujte javno razodevati znamenj vere. Tako se bo v očeh vaših sodobnikov zrcalila Kristusova luč, kakor poje Cerkev med velikonočno vigilijo, luč, ki iz človeštva preraja božjo družino.

Bratje in sestre, ko premišljujemo o tem kraju, nas preseneča, kako so se trije otroci odprli notranji moči, ki jih je preplavila ob prikazovanju angela in nebeške Matere. Tu, kjer smo bili tolikokrat povabljeni, naj molimo rožni venec, se prepustimo Kristusovim skrivnostim, skrivnostim Marijinega rožnega venca. Molitev rožnega venca nam omogoča, da svoj pogled in svoje srce upremo v Jezusa, kakor je storila njegova Mati, nedosegljivi vzor poglobljanja v Sina. Ko ob premišljevanju veselih, svetlih, žalostnih in častitljivih skrivnosti molimo »Zdrava, Marija«, se poglobljamo v Jezusovo skrivnost, od učlovečenja do križa in slave vstajenja; poglobljamo se v Marijino soudeležbo pri tej skrivnosti in v naše današnje življenje v Kristusu, življenje, ki je stkano iz trenutkov veselja in bridkosti, sence in luči, tesnobe in upanja. Milost preplavlja naše srce in v njem krepí željo po temeljiti in evangeljski spremembi življenja, da bi lahko dejali s sv. Pavlom: »... živeti je zame Kristus« (Flp 1,21), živeti v življenjskem in usodnem občestvovanju s Kristusom.

Čutim, da me spremlja vdanost in naklonjenost vernikov, ki so se zbrali na tem kraju, in vernikov po vsem svetu. S seboj nosim skrbi in pričakovanja tega našega časa, trpljenje ranjenega človeštva in zapletena vprašanja sveta. Prihajam

in vse to polagam pred noge fatimske Marije: Predraga Božja in naša deviška Mati, posreduj za nas pri svojem Sinu, da bi vsi narodi, tisti, ki nosijo krščansko ime, in oni, ki še ne poznajo Odrešenika, živeli v miru in slogi vse dotlej, dokler se v slavo Presvete in nedeljive Trojice spet ne združijo v eno samo božje ljudstvo. Amen.

HOMILIJA

Ploščad pred fatimsko baziliko, četrtek, 13. maja 2010

Dragi romarji!

»Njihov rod bo znan med narodi, (...) so zarod, ki ga je Gospod blagoslovil« (Iz 61,9). Tako se začenja prvo berilo evharestične daritve, katerega besede se čudovito uresničujejo v tej pobožni množici, zbrani pred nogami fatimske Marije. Pre dragi sestre in bratje, tudi jaz sem prišel v Fatimo kot romar, v »hišo«, ki si jo je Marija izbrala, da bi nam spregovorila v novem času. Prišel sem v Fatimo, da bi se veselil Marijine bližine in njenega materinskega varstva. Prišel sem v Fatimo, ker se v ta kraj danes zgrinja romarska Cerkev, ki jo njen Sin želi imeti za orodje evangelizacije in zakrament odrešenja. Prišel sem v Fatimo, da bi z Marijo in romarji molil za človeštvo, prizadeto zaradi revščine in trpljenja. V Fatimo sem končno prišel z istimi občutki kakor blaženi Frančišek in Hijacinta ter božja služabnica Lucija, da bi Božji Materi iskreno povedal, da »imam rad« Jezusa, da ga imajo radi tudi Cerkev in duhovniki in da želijo vanj nenehno upirati svoje oči, tudi zdaj, ko se končuje leto duhovnikov. Pa tudi zato, da bi materinskemu varstvu izročil duhovnike, redovnike in redovnice, misijonarje in karitativne delavce, ki božjo hišo spreminjajo v prijetno in dobrotljivo bivališče.

Zarod so, ki ga je Gospod blagoslovil ... Zarod, ki ga je Gospod blagoslovil, si ti, draga leirijsko-fatimska škofija, s svojim pastirjem, mons. Antonijem Martom, ki se mu zahvaljujem za besede, s katerimi me je nagovoril na začetku, in za pozornost, ki mi jo je v tem svetišču izkazal tudi po svojih sodelavcih. Pozdravljam gospoda predsednika republike in druge predstavnike oblasti v službi tega slavnega naroda. V duhu objemam vse portugalske škofije, ki jih tule predstavljajo

njihovi škofje, in nebu izročam vsa ljudstva in narode sveta. V Bogu prižemam k srcu vse njenove sinove in hčere, zlasti tiste, ki živijo v nadlogah ali zapuščenosti, z željo, da bi jim posredoval tisto veliko upanje, ki gori v mojem srcu in ki ga tu v Fatimi še jasneje začutimo. Naše veliko upanje naj požene korenine v življenju slehernega izmed vas, dragi romarji in vsi, ki ste z nami povezani prek sredstev javnega obveščanja.

Da! Gospod, naše veliko upanje, je z nami; po svoji usmiljeni ljubezni naklanja svojemu ljudstvu prihodnost: z njim povezano prihodnost. Ko je božje ljudstvo doživljalo usmiljenje in tolažbo Boga, ki ga ni zapustil na težki poti iz babilonske sužnosti, je vzklikalo: »Silno se veselim v Gospodu, moja duša se raduje v mojem Bogu« (Iz 61,10). Vzvišena hči tega ljudstva je nazareška Devica in Božja Mati. Napolnjena z božjo milostjo in prijetno presenečena zaradi nosečnosti, ki se je uresničevala v njenem deviškem telesu, je to veselje in to upanje enako tudi sama izrazila v *Magnifikatu*: »Moja duša povelečuje Gospoda in moj duh se raduje v Bogu, mojem Odrešeniku.« Ob tem ni v sebi videla izbranke sredi nerodovitega ljudstva, marveč mu je napovedala prijetno veselje čudežnega božjega materinstva, kajti »Njegovo usmiljenje je iz roda v rod nad njimi, ki se ga bojijo« (Lk 1,47.50).

Zgovoren dokaz tega je ta blagoslovljeni kraj. Čez sedem let se boste tu spet zbrali, da bi obhajali stoto obletnico prvega obiska Gospe, ki »je prišla iz nebes« kot Učiteljica, da bi pastirčke vpeljala v notranje spoznanje troedine ljubezni in jim dala okušati samega Boga, kot nečesa najlepšega v človeškem življenju. Ta izkušnja milosti jih je spremenila v božje zaljubljenke, da je Hijacinta vzkliknila: »Tako rada rečem Jezusu, da ga imam rada! Ko mu to večkrat povem, se mi zdi, da imam ogenj v prsih, vendar se ne opečem.« Frančišek pa je govoril: »Najbolj mi je bilo všeč, da sem videl Gospoda v luči, ki nam jo je vlila v prsi naša Mati. Boga imam zelo rad« (*Spomini sestre Lucije*, I., 42 in 126).

Bratje, ko poslušamo te nedolžne in globoke mistične izpovedi pastirčkov, bi utegnil kdo gledati nanje z zavistjo spričo tega, kar so videli, ali pa z razočarano vdanostjo tistega, ki ni imel enake sreče, vendar vztraja v želji, da bi videl. Ta-

kšnim papež pravi z Jezusom: »Ali se ne motite zato, ker ne poznate ne Pisem in ne Božje moči« (Mr 12,24). Pismo nas vabi k verovanju: »Blagor tistim, ki niso videli, pa so verovali« (Jn 20,29)! Vendar lahko Bog – ki nam je bližji, kakor smo sami sebi (prim. Sv. Avguštin, *Izpovedi*, III., 6,11) – predvsem po notranjem čutu tako prodre v nas, da duša čuti, kako se je nežno dotika stvarnost, ki je onstran čutnega in jo usposablja za doseganje nečesa, kar je za človeške čute nezaznavno in nevidno. Za to je potrebna notranja budnost srca, ki je večino časa ne premoremo zaradi močnih pritiskov zunanje stvarnosti ter podob in skrbi, ki preplavljajo dušo (prim. Teološki komentar *Fatimskega sporočila*, 2000). Da, Bog nas lahko dohiti, ko se ponuja našemu notranjemu gledanju.

Še več, Luč v srcih pastirčkov, ki prihaja iz božje prihodnosti, je ista, kot se je razodela ob polnosti časov in je prišla za vse: učlovečeni Božji Sin. Da ima moč razvneti najhladnejša in najbolj žalostna srca, vidimo pri emavških učencih (prim. Lk 24,32). Zato ima naše upanje stvarni temelj, opira se na dogodek, ki se umešča v zgodovino, in ga hkrati presega: to je Jezus z Nazareta. In navdušenje, ki ga je v tedanjih ljudeh spodbudila njegova modrost in njegova odrešilna moč, je bilo tolikšno, da je neka žena iz množice – kakor smo slišali v evangeliju – vzkliknila: »Blagor telesu, ki te je nosilo, in prsim, ki so te dojile!« On pa je rekel: »Še bolj blagor tistim, ki Božjo besedo poslušajo in se po njej ravnajo!« (Lk 11, 27,28). Toda kdo ima čas prisluhniti njegovi besedi in se prepustiti njegovi ljubezni? Kdo ponoči bedi v dvomih in se v negotovosti predaja srčni molitvi? Kdo pričakuje zarjo novega dne s prižganim plamenom vere? Vera v Boga odpira človeku nova obzorja zanesljivega upanja, ki ne osramoti; daje mu trden temelj, na katerega je mogoče brez strahu nasloniti lastno življenje; terja, da z zaupanjem odgovori na božjo ljubezen, ki nosi svet.

»Njihov rod bo znan med narodi, (...) so zarod, ki ga je Gospod blagoslovil (Iz 61,9) z nezlomljivo vero in ki rodi sadove v ljubezni, se žrtvuje za druge, ne žrtvuje pa drugih; še več – kakor smo slišali v drugem berilu – »vse prenaša, vse veruje, vse upa, vse prestane« (1 Kor 13,7). Zgled in spodbuda za to so pastirčki, ki so iz svojega življenja naredilu božji dar in ga

zaradi božje ljubezni porazdelili z drugimi. Devica Marija jim je pomagala, da so svoja srca odprli vesoljni ljubezni. Zlasti blažena Hijacinta se je neutrudno darovala za reveže in žrtvovala za grešnike. Le s to bratsko ljubeznijo in delitvijo nam bo uspelo vzpostaviti civilizacijo ljubezni in miru.

Slepil bi se, kdor bi mislil, da se je preroško poslanstvo Fatime končalo. Na tem kraju spet oživlja oni božji načrt, s katerim se človeštvo spogleduje od najstarejših časov: »Kje je tvoj brat Abel? (...) Glas krvi tvojega brata vpije iz zemlje k meni« (Mz 4,9.10). Človeku je uspelo sprožiti ciklus smrti in strahu, ki ga ne more prekiniti ... V Svetem pismu pogosto zasledimo, kako Bog išče pravičnih, da bi rešil človeško mesto, in isto počne tu, v Fatimi, ko Devica Marija sprašuje: »Ali ste se pripravljene darovati Bogu in prenašati trpljenje, ki vam ga bo poslal, v spravo za grehe, s katerimi ga žalijo, ter se žrtvovati za spreobrnjenje grešnikov?« (*Spomini sestre Lucije*, I, 162).

Ob človeški družini, ki je pripravljena žrtvovati svoje najsvetejše vezi na oltar ozkosrčnega samoljubja naroda, rase, ideologije, skupine ali posameznika, prihaja k nam naša blažena Mati, da bi v srca tistih, ki ji zaupajo, vsadila božjo ljubezen, plamtečo tudi v njenem srcu. V tistem času so bili le trije, katerih življenjski zgled se je, še posebej s posredovanjem deviške Romarice, razširil in po vsej zemlji namnožil na neštevilne skupine, ki se posvečajo bratski solidarnosti. Naj teh sedem let, ki nas še ločijo od stoletnice prikazovanja, pospeši napovedano zmagoslavje Marijinega brezmadežnega srca v slavo Svete Trojice.

PS. V nadaljevanju je Benedikt XVI. nagovoril bolnike, nato pa romarje/udeležence v francoščini, angleščini, nemščini, italijanščini, poljščini, portugalsščini.

GOVOR
PRI OPRAVILU BOŽJE BESEDE
Z USTANOVAMI SOCIALNE PASTORALE

Cerkev Svete Trojice – Fatima
četrtek, 13. maja 2010

Dragi bratje in prijatelji!

Slišali ste Jezusove besede: »Pojdi in tudi ti tako delaj« (Lk 10,37). Spodbujajo nas, da posnemamo življenjski slog usmiljenega Samarijana, o katerem je govorila pravkar prebrana prilika, in stopimo k bližnjemu v pomanjkanju z bratsko pomočjo. In kakšen je ta slog? »Je 'srce, ki vidi'. To srce vidi, kje je potrebna ljubezen, in ravna v skladu s tem« (Benedikt XVI., Okrožnica *Bog je ljubezen*, 31). Tako je delal usmiljeni Samarijan. Jezus se ne omeji na spodbude; kakor učijo cerkveni očetje, se Dobri pastir sam bliža vsakemu človeku in »njegove rane blaži z oljem tolažbe in vinom upanja« (*Osmi navadni hvalospev*) ter ga vodi v gostišče, ki je Cerkev. Njegovim služabnikom naroči, naj poskrbijo zanj, in jim stroške zdravljenja plača vnaprej. »Pojdi in tudi ti tako delaj!« Brezpogojna Jezusova ljubezen, ki nas je ozdravila, se mora zdaj preleviti v zastojno in velikodušno ljubezen, ki se daruje po pravični in velikodušni karitas, če želimo posnemati usmiljenega Samarijana.

Zelo me veseli, da sem se srečal z vami na tem blagoslovljenem kraju, ki si ga je Bog izbral, da bi po Devici Mariji spomnil človeštvo na svoj načrt usmiljene ljubezni. Prijateljsko pozdravljam vsakogar izmed vas, pa tudi ustanove, ki jim pripadate v različnosti obrazov, združeni ob preučevanju družbenih vprašanj, predvsem pa v dejavni ljubezni do ubogih, bolnih, jetnikov, tistih, ki živijo sami in zapuščeni, prizadetih, otrok in starejših, migrantov, nezaposlenih in onih, ki trpijo, ker je prizadeto njihovo osebno dostojanstvo. Pomožnemu

škofu mons. Carlosu Azevedu hvala za izraze spoštljive povezanosti in zvestobe Cerkvi in papežu, s katerimi me je nagovoril v imenu tega karitativnega zbora in v imenu škofovske komisije za socialno pastoralo, ki jo vodi, ter to veliko setev dobrotelneži neutrudno spodbuja po vsej Portugalski. V zavesti, da kot Cerkev ne morete ponuditi praktičnih rešitev za vse konkretne težave, marveč ste brez kakršnekoli oblasti dolžni služiti skupni blaginji, bodite pripravljene pomagati ter ponujati sredstva odrešenja vsem ljudem.

Dragi bratje in sestre, ki delate na prostranem področju velikodušne ljubezni, »Kristus nam razodeva, da 'je Bog ljubezen' (prim. 1 Jn 4,8), hkrati pa nas uči, da je temeljni zakon človeške popolnosti in zato tudi preobrazbe sveta nova zapoved ljubezni. Tistim torej, ki verujejo božji ljubezni, Kristus zagotavlja, da je vsem ljudem odprta pot ljubezni« (Pastoralna konstitucija *Cerkev v sedanjem svetu*, 38). Sedanje zgodovinsko dogajanje, ki je v družbeno-gospodarski, kulturni in duhovni krizi, opozarja na pomen dužbenega nauka Cerkve. Študij tega nauka, ki izpostavlja temeljno moč in načelo ljubezen, bo spodbudil celosten človeški razvoj, ki naj pritegne globine srca in prispeva k širšemu počlovečenju družbe (prim. Benedikt XVI., Okrožnica *Ljubezen v resnici*, 20). Ne gre preprosto za razumsko znanje, marveč za modrost, ki naj bi dala okus in začimbo, spoznavnim in dejavnim potem, soočenim s tako široko in zapleteno krizo, pa ponudila ustvarjalnost, da bi lahko cerkvene ustanove skupaj z vsemi necerkvenimi organizacijami izpopolnile svoje spoznavne sposobnosti in smernice spričo nove in čudovite dinamike, ki vodi v tisto »omiko ljubezni, katere seme je Bog položil v vsak narod in vsako kulturo« (prav tam, 33).

Po svoji družbeni in politični razsežnosti je ta diakonija ljubezni zaupana laikom, ki so poklicani, da organsko spodbujajo skupno blaginjo, pravičnost, in skrbijo za pravično oblikovanje družbenega življenja (prim. Benedikt XVI., Okrožnica *Bog je ljubezen*, 29). Eden izmed pastoralnih sklepov, sprejetih med vašimi zadnjimi razmišljanji, govori o oblikovanju novega rodu *vodstvenih* delavcev v službi bližnjemu. To bo gotovo pritegnilo posebno pozornost pastirjev, ki gle-

dajo v prihodnost in si skrbno izbirajo laiške sodelavce za to pastoralno področje. Kdor se uči pri Bogu, ki je Ljubezen, bo nujno postal človek za druge. Kajti »Božja ljubezen se kaže v odgovornosti do drugega« (Benedikt XVI., Okrožnica *Rešeni v upanju*, 28). Povezane s Kristusom v njegovi posvetitvi Očetu nas prevzema njegovo usmiljenje do množic, ki prosijo pravičnosti in solidarnosti, ter si kakor usmiljeni Samarijan prizadevamo za dejanske in velikodušne odgovore.

Marsikdaj pa ni lahko ustrezno uskladiti duhovnega življenja in apostolskega delovanjem. Pritisk prevladujoče kulture, ki vztrajno ponuja življenjski slog, utemeljen na zakonu močnejšega, na lahkem in mamljivem zaslužku, vpliva na naš način mišljenja, na naše načrte in na perspektive naše službe. Te so v nevarnosti, da bodo oropane gibalne vere in krščanskega upanja, ki jih je sprožilo. Številne in nujne zahteve po pomoči in podpori, s katerimi se na nas obračajo reveži in ljudje z družbenega roba, nas silijo, da iščemo rešitve, s katerimi bi odgovorili na logiko brezhibnosti, učinkovitosti in publicitete. Vse to skupaj je vendarle nujno potrebno, dragi bratje, če želite služiti Kristusu v ljudeh, ki vas pričakujejo. V tem razdeljenem svetu vsi potrebujemo globoko in pristno edinost srca, duha in dejanja.

Med številnimi socialnimi ustanovami, ki služijo skupni blaginji in so blizu revnemu prebivalstvu, so tudi tiste iz katoliške Cerkve. Njihova usmeritev mora biti jasna, da bi si izoblikovale kar najučinkovitejšo istovetnost: pri zastavljanju svojih ciljev, pri izbiranju človeških virov, pri načinih izvedbe, pri kakovosti svojih dejavnosti, pri resnem in učinkovitem upravljanju s sredstvi. Natančno opredeljena istovetnost ustanov je resnično služenje in je v veliko korist tistim, ki ga uživajo. Poleg istovetnosti in tega, kar je z njo povezano, je bistveno, da krščanski dobrodelnosti pri njenem delovanju zagotovimo samostojnost in neodvisnost od politike in ideologije (prim. Benedikt XVI., Okrožnica *Bog je ljubezen*, 31), čeprav za dosego skupnih ciljev sodeluje z državnimi ustanovami.

Skrbstvene, vzgojne in dobrodelne dejavnosti po treznem premisleku dopolnjujte z dejavnostmi, ki spodbujajo človeško bitje v iskanju vesoljnega bratstva. Sem umeščamo

neodložljivo krščansko prizadevanje za obrambo človekovih pravic, ki spoštuje celovitost človeške osebe v vseh njenih razsežnostih. Globoko sem naklonjen vsem tistim socialnim in pastoralnim pobudam, ki se borijo proti družbeno-gospodarskim in kulturnim mehanizmom, naravnanim na splav, saj se dobro zavedajo pomena obrambe življenja in sprave, pa tudi zdravljenja ljudi, ki so zaradi splava prizadeti. Pobude, ki si prizadevajo zaščititi temeljne in prvinske vrednote življenja, njegovega pojmovanja, pa tudi družine, utemeljene na neločljivi zakonski zvezi moža in žene, dajejo odgovore na nekatere najbolj zahrbtnne in nevarne izzive, ki danes ovirajo splošno blaginjo. Takšne pobude so, ob tolikih drugih prizadevanjih, bistvena sestavina za vzpostavljanje omike ljubezni.

Vse to se lepo dopolnjuje s sporočilom Device Marije, ki odmeva v tem kraju: pokora, molitev, odpuščanje, naravnani na spreobrnjenje src. To so sredstva za vzpostavljanje prej navedene civilizacije ljubezni, katerih semena je Bog položil v srce vsakega človeka, rast pa jim daje vera v Jezusa Kristusa.

SREČANJE S PORTUGALSKIMI ŠKOFI GOVOR

**Fatima – Konferenčna dvorana
Casa Nossa Senhora do Carmo
četrtek, 13. maja 2010**

Spoštovani in dragi bratje v škofovstvu!

Zahvaljujem se Bogu, da mi je dal priložnost za srečanje z vami tu, v portugalskem duhovnem srcu, v fatimskem božjepotnem svetišču, kjer skušajo množice romarjev z najrazličnejših krajev zemlje spet najti ali pa v sebi utrditi gotovost vere v nebeške obljube. Iz Rima je prišel med vas Petrov naslednik, ker je sprejel večkrat izrečeno vabilo, pa tudi zato, ker ga je nagnilo dolžno spoštovanje do Device Marije, ki je svojim vidcem in romarjem prav tu izpričala silno ljubezen do svetega očeta. Ta ljubezen prinaša sadove zaradi množice molivcev pod Jezusovim vodstvom: Peter, »jaz pa sem molil zate, da ne opeša tvoja vera. Ko se boš nekoč spreobrnil, utrdi svoje brate« (Lk 22,32).

Kakor vidite, se mora papež vedno bolj odpirati skrivnosti Križa ter se ga oklepati kot edinega upanja in zadnje poti, da bi vse, ki so kot ljude njegovih bratje in sestre, pridobil in združil v Križanem. Pokorščina božji besedi mu veva, da ne živi več zase, temveč za božjo navzočnost v svetu. Moč mu daje odločnost, s katero mu v tesni povezanosti sledite tudi vi, ki se ničesar drugega ne bojite bolj kakor tega, da bi zapravili večno odrešenje svojega ljudstva. To potrjujejo tudi besede, s katerimi me je ob prihodu med vas pozdravil nadškof Jorge Ortiga in potrdil brezpogojno zvestobo portugalskih škofov Petrovemu nasledniku. Iz srca se vam zahvaljujem. Hvala tudi za vaš trud pri organizaciji mojega obiska. Bog naj vam poplača s tem, da nad vas in vaše škofije bogato razlije Svetega Duha, da bi enega srca in enega duha lahko dokončali pastoralno delo, ki ste si ga naložili, to je, da bi vsakemu verniku ponudili zahtevno

in privlačno krščansko uvajanje, ki naj bi posredovalo v evangeliju zakoreninjeno polnost vere in duhovnosti, oblikovalko svobodnih delavcev v javnem življenju.

Časi, v katerih živimo, resnično zahtevajo novo misijonarsko zavzetost kristjanov, poklicanih, da izoblikujejo zrel laikat, ki bo tesno povezan s Cerkvijo in solidaren s svetom, podvrženim zapleteni preobrazbi. Ta svet potrebuje pristnih pričevalcev Jezusa Kristusa, zlasti v tistih okoljih, ki so za vero najbolj gluha: med politiki, izobraženci in oblikovalci medijskega sporočanja. Ti razglašajo in spodbujajo monokulturno gledanje, ki omalovažuje religiozne in kontemplativne razsežnosti življenja. V takšnih okoljih ne manjka kristjanov, ki jih je sram priznati svojo vero. Tako podpirajo sekularizem, ki snuje pregrade zoper krščanski navdih. Tisti pa, dragi bratje, ki v teh okoliščinah pogumno in odločno branijo katoliški nauk, zvesti cerkvenemu učiteljstvu, naj bodo še naprej deležni vaših spodbud in razsvetljenih besed, da bodo kot verni laiki živeli krščansko svobodo.

Ohranite sredi sedanjega sveta preroško razsežnost brez nagobčnika, kajti »Božja beseda ni vklenjena« (2 Tim 2,9). Ljudje si želijo veselega oznanila Jezusa Kristusa, ki bi njihovemu življenju vlilo smisel in zaščitilo njihovo dostojanstvo. Kot prvim oznanjevalcem vam bo koristilo, če boste poznali in razumeli različne družbene in kulturne dejavnike, ocenili duhovne pomanjkljivosti in učinkovito načrtovali pastoralne vire; odločilno pa je, da vsakega oznanjevalca evangelija navdušite za pristno, vneto prizadevanje za svetost in mu vcepite zavest, da je uspeh odvisen predvsem od povezanosti s Kristusom in od delovanja njegovega Duha.

Ko namreč katoliška vera v občutju številnih ne pomeni več skupne družbene dediščine in ti pogosto spominjajo na rod, nad katerim vedrijo in oblačijo »bogovi« in gospodje tega sveta, tedaj se zelo težko dotaknete src s preprostimi besedami ali moralnimi očitki in še manj s splošnim opozarjanjem na krščanske vrednote. Nujno je pogumno in celovito sklicevanje na načela, vendar gola razlaga oznanila ne seže v globino človeškega srca, se ne dotakne njegove svobode, ne spremeni njegovega življenja. Pritegne predvsem srečanje z verniki, ki s svojo vero pričujejo za Kristusa in vodijo k njegovi

milosti. Ob tem mi prihajajo na misel besede papeža Janeza Pavla II.: »Cerkev potrebuje predvsem velikih tokov, gibanj in pričevanj o svetosti med 'vernimi laiki', kajti iz svetosti prihaja vsaka pristna prenova Cerkve, vsaka obogatitev razumevanja vere in krščanskih vrst, novo živahno in rodovitno posedanjenje krščanstva v srečanju s potrebami človeštva, nova oblika navzočnosti v srcih posameznikov in kulture narodov« (Govor ob 20-letnici koncilskega *Odloka o laiškem apostolatu*, 18. novembra 1985). Kdo bi lahko rekel: »Cerkev potrebuje velikih tokov, gibanj in pričevanj o svetosti ..., vendar jih ni!«

S tem v zvezi vam priznam, kako prijetno sem bil preseenečen nad srečanji z gibanji in novimi cerkvenimi skupnostmi. Ko sem jih opazoval, sem doživel veselje in milost gledati, kako je Sveti Duh v tem za Cerkev težavnem času, ko so govorili o »zimi Cerkve«, prebudil novo pomlad, v kateri je pri mladih in odraslih dramil veselje, da so kristjani in živijo v Cerkvi, ki je Kristusovo živo telo. Zaradi karizem so se evangelijska doslednost, objektivna vsebina vere in živahen tok njenega izročila prepričljivo posredovali ter so bili sprejeti kot osebna izkušnja, kot svobodna privolitev v Kristusa.

Seveda pod pogojem, da hočejo te nove skupnosti živeti v skupni Cerkvi, ob tem pa jim je ponujen določen prostor za lastno življenje, da bo to prinašalo sadove tudi vsem drugim. Nosilci posebnih karizem se morajo čutiti zavezane občestvu, skupni veri Cerkve in se podrediti vodstvu pastirjev. Ti morajo zagotavljati cerkvenost gibanj. Pastirji niso le ljudje, ki imajo položaj, temveč so tudi sami nosilci karizem in odgovorni za to, da je Cerkev odprta delovanju Svetega Duha. Nas škofo po zakramentu združuje Sveti Duh in zakrament nam torej zagotavlja tudi odprtost za sprejemanje njegovih darov. Tako moramo po eni strani odgovorno sprejemati te podbuđe, ki so darovi za Cerkev in ji naklanjajo novo življenjsko moč, po drugi strani pa moramo pomagati tudi gibanjem, da bodo našla pravo pot in bodo z razumevanjem uvajala popravke – z duhovnim in človeškim razumevanjem, vodenjem, priznanjem in določeno pripravljenostjo za učenje.

V to vpeljujte in v tem utrjujte duhovnike. Dragi sobratje, v iztekajočem se letu duhovnikov spet odkrijte škofovsko

očetovstvo, zlasti do svoje duhovščine. Odgovornost oblasti kot službe za rast drugih, zlasti duhovnikov, smo predolgo zanemarjali. Duhovniki so, kakor poudarja koncilski *Odllok o službi in življenju duhovnikov*, poklicani, da so v svoji dušnopastirski službi vključeni v občestveno ali vzajemno pastoralo: »Noben duhovnik torej ne more ločeno in tako rekoč posamič docela spolniti svojega poslanstva, ampak le z združenimi močmi, skupaj z drugimi duhovniki, pod vodstvom tistih, ki vodijo Cerkev« (čl. 7). Ne gre za to, da bi se vrnili v preteklost, ne za preprosto vrnitev k izvirom, temveč za novo poživitev začetne vneme, veselja nad prvotno krščansko izkušnjo; gre za to, da bi sprejeli Kristusa, kakor sta ga na veliko noč sprejela učenca na poti v Emavs, da bi nam njegova beseda razvnela srce, da bi »razlomljeni kruh« odprl naše oči za zrenje njegovega obličja. Le tako bo ostal ogenj ljubezni dovolj goreč, da bo vsakega verodostojnega kristjana lahko spodbujal k širjenju luči in življenja v Cerkvi in med ljudmi.

Preden sklenem, bi vas rad prosil, da bi v vlogi predsednikov in služabnikov velikodušne ljubezni v Cerkvi v sebi in okoli sebe okrepili usmiljenje in sočutje, da bi lahko ustrezno delovali povsod, kjer vlada hudo socialno pomanjkanje. Naj se porajajo organizacije in izpopolnjujejo že obstoječe, da bi lahko iznajdljivo odgovarjale na sleherno obliko revščine, tudi na tisto, ki je posledica pomanjkanja življenjskega smisla in upanja. Nadvse hvalevredno je vaše prizadevanje za pomoč revnim škofijam, zlasti v deželah, kjer je pogovorni jezik portugalščina. Težave, ki jih sedaj še bolj čutite, pa naj ne oslabijo vašega smisla za darovanje. Naj se v deželi še naprej ohranjata vaše preroško pričevanje pravičnosti in miru ter vloga braniteljev neodtujljivih človekovih pravic. Svoj glas združite z glasovi najslabotnejših, ki ste jih modro spodbudili, da se zavedajo lastnega glasu, ne da bi se bali povzdigniti glas v prid zatiranim, ponižanim in zapostavljenim.

Priporočam vas fatimski Materi Božji. Prosim jo, naj vas materinsko podpre pri delu, s katerim se trudite, da bi bili pobudniki kulture in duhovnosti po meri ljubezni in miru, upanja in pravičnosti, vere in služenja. Iz srca vam podeljujem svoj apostolski blagoslov, ki naj se razlije tudi na vaše sodelavce in škofije.

HOMILIJA PRI MAŠI

Velika ploščad Avenije dos Aliados di Porto, petek, 14. maja 2010

Dragi bratje in sestre!

»V knjigi psalmov je ... pisano: ... Njegovo službo naj prevzame kdo drug ... Eden ... mora biti z nami priča njegovega vstajenja« (Apd 1,20–22)! Tako je dejal Peter svojim bratom, ko jim je, zbranimi v dvorani zadnje večerje, po Jezusovem vnebohodu bral in razlagal božjo besedo. Odločili so se za Matija, ki je bil očividec Jezusovega javnega življenja in njegovega zmagoslavja nad smrtjo ter mu je, kljub temu da so ga številni zapustili, ostal zvest do konca. »Nesorazmerje« med silami na terenu, ki nam zbujajo skrb, je že pred dva tisoč leti skrbelo one, ki so gledali in poslušali Gospoda. Od bregov Galilejskega jezera pa vse do jeruzalemskih trgov je bil v odločilnih trenutkih sam ali skoraj sam: združen z Očetom, z močjo Duha. In vendar smo priče, da je iz iste ljubezni, ki je ustvarila svet, kot drobno seme, ki požene iz zemlje, kot iskrica, ki predre temo, kot jutranja zarja dneva brez zatona, vzknila novost Kraljestva – vstali Kristus. Prikazal se je svojim prijateljem in jim tako razkril, da je za dosego vstajenja potreben križ.

Pričevalca za vse to je onega dne iskal Peter. Predstavili so mu dva, nebo pa je določilo »Matija, in pridružili so ga enajstim apostolom« (Apd 1,26). Danes se ga slovesno spominjamo v tem »nepremagljivem mestu«, ki se je odelo praznično, da bi sprijelo Petrovega naslednika. Bogu se zahvaljujem, da me je pripeljal k vam in smo se srečali ob oltarju. Moj prisrčni pozdrav velja vam, bratje in prijatelji portskega mesta in škofije, tistim, ki so prišli iz severne portugalske cerkvene pokrajine in celo iz bližnje Španije, pa tudi vsem drugim, ki

so fizično ali duhovno povezani s tem našim bogoslužnim shodom. Pozdravljam portskega škofa mons. Manuela Clementeja, ki si je vneto prizadeval za moj obisk, me z veliko naklonjenostjo sprejel in ob začetku tega evharističnega slavja v vašem imenu pozdravil. Pozdravljam njegove predhodnike in druge brate v škofovstvu, duhovnike, Bogu posvečene može in žene ter zveste laike, še posebej vse tiste, ki so vpeti v razgibano misijonsko dejavnost škofije in v pripravo mojega obiska. Vem, da vam je to uspelo z ljubeznivim sodelovanjem portskega župana in drugih javnih oblasti, od katerih so me številni počastili s svojo navzočnostjo. Dovolite, da jih ob tej priložnosti pozdravim ter njim in vsem tistim, katere predstavljajo in jim služijo, zaželim veliko uspeha za blaginjo vseh.

»Eden od njih naj bo z nami vred priča njegovega vstajenja!« je dejal Peter. In njegov sedanji naslednik ponavlja vsakomur izmed vas: Bratje in sestre, potrebno je, da postanete z menoj priče Jezusovega vstajenja. Če namreč vi ne boste v svojem okolju njegove priče, kdo bo? V Cerkvi in s Cerkvijo je kristjan v svet poslani Kristusov misijonar. Neodložljivo poslanstvo vsake cerkvene skupnosti je od Boga sprejemati in svetu ponujati vtalega Kristusa, da bi se vsaka oslabeledost in smrt po Svetem Duhu spremenila v priložnost za rast in življenje. Zato bomo pri vsaki evharistični daritvi še bolj zbrano prisluhnili Kristusovi besedi in še vztrajneje prejemali Kruh njegove navzočnosti. Tako bomo postali pričevalci, še več, prinašalci vstalega Jezusa svetu. Prinašali ga bomo na različna področja družbe onim, ki tam živijo in delajo. Tako bomo širili tisto »življenje ... v obilju« (Jn 10,10), ki nam ga je On zaslužil s svojim križem in vstajenjem in ki poteši najgloblje hrepenenje človeškega srca.

Ničesar ne vsiljujemo, vedno pa, kakor nam je priporočil Peter v enem svojih pisem, predlagamo: »Pač pa Gospoda Kristusa slavite v svojih srcih, vedno pripravljene na odgovor vsakemu, ki vas sprašuje za razlog upanja, ki je v vas« (1 Pt 3,15). Na koncu se po tem sprašujejo vsi, tudi tisti, za katere se zdi, da se ne. Iz osebne in skupne izkušnje dobro vemo, da vsi pričakujejo Kristusa. Najgloblja pričakovanja sveta in

najvišja gotovost evangelija se srečujeta v neovrgljivem poslanstvu, ki nas zadeva, kajti človek »brez Boga ne ve, kam naj gre, in niti ne zmore dojeti, kdo da je. Spričo velikanskih težav v zvezi z razvojem narodov, ki nas skoraj silijo v obup in vdajo, nam prihaja v pomoč beseda Jezusa Kristusa, ki nam da vedeti: 'Brez mene ne morete storiti ničesar' (Jn 15,5) in nas opogumlja: '... jaz sem z vami vse dni do konca sveta (Mt 28,20)'« (Benedikt XVI., Okrožnica *Ljubezen v resnici*, 78).

Ta gotovost nas tolaži in pomirja, vendar pa ne odvezuje od tega, da bi šli naproti drugim. Premagati moramo skušnjava, da bi se omejevali na to, kar imamo, ali mislimo, da je naše in zanesljivo: to bi za Cerkev v svetu pomenilo umiranje na obroke, saj je lahko misijonska le s širjenem delovanja Svetega Duha. Krščansko ljudstvo je od svojega začetka jasno dojemalo, da je Jezusovo veselo oznanilo pomembno deliti s tistimi, ki ga še ne poznajo. Antropološka, kulturna, družbena in verska podoba človeštva se je v zadnjih letih spremenila. Cerkev je danes poklicana, da se sooča z novimi izzivi. Pripravljena je na pogovor z različnimi kulturami in verstvi ter si z vsemi ljudmi dobre volje prizadeva, da bi vzpostavila miroljubno sožitje med narodi. Polje misijonskega delovanja *ad gentes* je danes veliko širše in ga ni mogoče opisati samo z zemljepisnega vidika; pričakujejo nas namreč nekrščanska ljudstva in daljne dežele, pa tudi družbeno-kulturna okolja in predvsem srca, ki so pravi naslovljenci za misijonarsko delovanje božjega ljudstva.

Gre torej za naročilo, katerega zvesta izpolnitev mora slediti »isti poti, po kateri je hodil Kristus, namreč po poti uboštva, pokorščine, služenja in žrtvovanja samega sebe do smrti, iz katere je s svojim vstajenjem izšel kot zmagovalec« (*Odlok o misijonski dejavnosti*, 5). Da! Poklicani smo v službo človeštva našega časa, zaupajoč le v Jezusa, se moramo prepustiti luči njegove besede: »Niste vi mene izvolili, ampak sem jaz vas izvolil in vas postavil, da greste in obrodite sad in vaš sad ostane; da vam bo Oče dal, kar koli ga boste prosili v mojem imenu« (Jn 15,16). Koliko izgubljenega časa, koliko odloženega dela, ker na to nismo bili pozorni! Ko gre za izvor in učinkovitost poslanstva, je vse povezano s Kristusom:

poslanstvo vedno prejemamo od Kristusa, ki nam je oznanil, kar je slišal od svojega Očeta, in to nam je zaupano po Svetem Duhu v Cerkvi. Kakor Cerkev samo, delo Kristusa in njegovega Duha, tako lahko tudi obličje zemlje prenovi vedno in samo Bog!

Dragi bratje in prijatelji iz Porta, povzdignite oči k Njej, ki ste si jo izbrali za zavetnico mesta, k naši ljubi Gospe iz Vandome. Angel oznanjenja je pozdravil Marijo kot »polno milosti«, in s tem izrazom pokazal, da sta bili njeno srce in življenje do kraja odprti za Boga in zato popolnoma preplavljeni z njegovo milostjo. Ona naj vam pomaga, da se boste svobodno in predano izročili milosti, da se boste lahko prenovili in prenavljali človeštvo v luči in veselju Svetega Duha.

SLOVO

Portsko mednarodno letališče petek, 14. maja 2010

*Gospod predsednik republike,
spoštovani predstavniki oblasti,
ljubi bratje v škofovstvu,
dragi prijatelji!*

Ob koncu svojega obiska podoživljam številne zgoščene trenutke tega romanja na Portugalsko. V svoji duši ohranjam prisrčnost vašega prijaznega in neprisiljeno ljubeznivega sprejema, po katerem so se utrdile občestvene vezi s skupnostmi, s katerimi sem se lahko srečal, in prizadevanja, ki so zaznamovala pripravo in izvedbo pastoralnega načrta.

Ob tem slovesu izrekam vsem iskreno zahvalo: gospodu predsedniku republike, ki mi je s svojo navzočnostjo naklinal pozornost, vse odkar sem prišel sem, bratom škofom, s katerimi sem obnovil globoko povezanost v službi Kristusovega kraljestva, vladi in vsem javnim in vojaškim oblastem, ki so se z vidno zavzetostjo razdajale ves čas potovanja. Želim vam vse dobro! Javna občila so mi omogočala, da sem prišel do številnih ljudi, ki me niso mogli videti od blizu. Tudi njim sem zelo hvaležen.

Vsem Portugalcem, katoličanom in drugim, možem in ženam, ki tu živijo, četudi niso bili tu rojeni, velja, ko se poslovim od vas, moj pozdrav. Naj se ne neha utrjevati med vami sloga, ki je bistvena za trdno povezanost, nujno pot za skupno odgovorno soočenje z izzivi, ki so pred vami. Naj se ta slavni narod še naprej izkazuje z veličino duha, globokim čutom za Boga, z vzajemno odprtostjo, po načelih in vrednotah, prežetih s krščanskim humanizmom. V Fatimi sem molil za ves svet; prosil sem, da bi prihodnost prinesla več bratstva in

solidarnosti, več medsebojnega spoštovanja ter prenovljene domačnosti in zaupanja v Boga, našega Očeta, ki je v nebesih.

Bilo mi je v veliko veselje, da sem bil priča vere in pobožnosti portugalskega cerkvenega občestva. Dano mi je bilo videti navdušenje otrok in mladih, zvesto predanost duhovnikov, diakonov in redovnikov, pastoralno vnemo škofov, željo po vedno novem iskanju resnice in lepote, vidne v svetu kulturre, ustvarjalnost pastoralnih delavcev v socialni, odzvanjanja vere verujočih po škofijah, ki sem jih obiskal. Želim si, da bi moj obisk spodbudil prenovljeno pastoralno in apostolsko gorečnost. Sprejemajte evangelij v njegovi celovitosti in zanj naj zavzeto pričuje sleherni Kristusov učenec, da bi se vsem razodel kot kvas pristne prenove celotne družbe!

Naj nad Portugalsko in vse njene sinove in hčere pride moj apostolski blagoslov, nosilec upanja, miru in poguma, za katerega prosim Boga na priprošnjo naše fatimske Gospe, h kateri se s tolikšnim zaupanjem in vztrajno ljubeznijo obračate. Pojdimo naprej v upanju! Zbogom!

SPOROČILO FATIME – DANES

Spremna beseda

Od obiska papeža Benedikta XVI. na Portugalskem od 11. do 14. maja je preteklo že nekaj mesecev. Čeprav je naša pozornost že obrnjena na njegov skorajšnji obisk v Veliki Britaniji od 16. do 19. septembra 2010, ki bo močno ekumensko obeležen, ne gre prezreti pomembnega sporočila, ki ga ima pastoralni obisk na Portugalskem za deželo na skrajnem evropskem zahodu. Dežela je imela v preteklih stoletjih pomembno mesto med nekdanj izrazito krščanskimi deželami s svojim pomorskim in misijonarskim potencialom, danes pa ji to mesto pripada v krogu držav Evropske unije.

Zunanja dogajanja ob papeževem obisku so bila zaznamovana z dvema močno nasprotujočima dogodkoma. Prvi se bil izbruh pepela iz islandskega vulkana, zaradi česar je bil ohromljen zračni promet in nekaj časa pod vprašanjem tudi papežev obisk. Drugi se je dotikal dogajanj znotraj katoliške Cerkve, kjer se je dvigal pepel – obtožbe zaradi spolnih zlorab v njenih vrstah. Slednjemu so mediji, podobno kot prvemu, dajali izjemno pozornost. Vendar sporočilo papeževih govorov presega omenjena dva dogodka. Tudi dejstvo, da je bil papežev obisk nekakšna predhodnica in napoved stoletnice fatimskih prikazovanj (1917–2017), ni bilo v ospredju obiska.

1. Žgoča vprašanja časa in prostora

Pozornost javnosti, cerkvene in medijske, je pritegnil papežev pogovor med poletom na novinarska vprašanja. Vprašanja in odgovori odstirajo splošno duhovno, versko in družbeno stanje ne samo na Portugalskem, ampak v svetu, posebej še v Evropi in katoliški Cerkvi.

Prvo vprašanje in odgovor posegata v zgodovinska ozadja. Portugalska, dežela z bogatim kulturnim in verskim izročilom,

dežela pomorščakov in osvajalcev, pa tudi prinašalka kulture in verskega sporočila ameriškim, afriškim in azijskim ljudstvom. Na to smejo biti ponosni, vendar tudi kritični do dogajanja v preteklosti in novejšem času. Spomin sicer ne odrešuje, vendar je humus narodove istovetnosti, ki se mora z njim hraniti in ob njem prečiščevati sedanjo miselno usmeritev in dejanja. Razsvetljenstvo, iz katerega se je rodil sekularizem, na Portugalskem sega v 18. stoletje. Navadno sekularizem pojmuje kot antipod veri. Čeprav je med njima nasprotje, človeka lahko spodbudita k poglobljeemu razmišljanju: o nezadostnosti zgolj racionalistične ali zgolj antropološke miselnosti. Med njima mora obstajati dialog. Človek ni zgolj razumsko bitje, pa tudi ne zgolj bitje, ki ravna po nagonu in inerciji. Razum in hotenje, slednje obdarovano z etično zavestjo, morata usmerjati človekove napore. To velja tako za Cerkev kot tudi za družbo.

Drugo vprašanje se dotika sedanjega stanja, za katerega je značilna globoka gospodarska kriza v evropskih deželah in na drugih celinah. Zgodila se je zaradi krize etične zavesti. Tudi Portugalska se nahaja v kolesju tega dogajanja. Pragmatizem, katerega posledice čuti evropska in svetovna javnost v gospodarski krizi, vpije po drugačnem vrednostnem sistemu, ki ga mora usmerjati etični čut. Na etičnem področju, ki je osnova razumskega in odgovornega ravnanja, obstajajo zakonitosti, ki so vgrajene v vse človekove dejavnosti. Etika, ki je »notranje povezana z racionalnostjo in gospodarskim pragmatizmom«, »mora postati sestavina gospodarskega ravnanja«. Dogajanja na svetovni ravni so pokazala, da zanemarjanje etike vodi korak v stran od razumnega in odgovornega delovanja. Odgovornost vseh, verujočih in drugače mislečih, se dotika tako individualnega kot skupnega prizadevanja. Slednje je (bilo) pogosto zanemarjeno. Naloga kristjanov je, da s skupnimi naporii sledijo drugačni usmeritvi.

Tretje vprašanje zadeva predvsem razmere v katoliški Cerkvi, ki so jo prizadejala neodgovorna ravnanja – spolne zlorabe mladoletnih tistih s strani tistih, ki so bili poklicani, biti pastirji in vzgojitelji. Spoznanje, da Cerkev najbolj ranijo grehi njenih članov, kliče po pravičnosti z ene strani, z druge pa po

pokori in spreobrnjenju. Morebitne krivične obtožbe v ničemer ne zmanjšujejo podlosti dejanj, ki zapuščajo globoke rane v duši tistega, ki je bil zlorabljen. Ravnanje Cerkve nima znamenj obrabnega mehanizma, ki bi iskal vzroke pri drugem in mu morda očital podobna dejanja, ampak sledi zgledu izgubljenega sina, ki »je šel vase« (Lk 15,17) in spoznal pot spreobrnjenja in zadoščevanja.

2. Prednost pastoralnemu obisku

Kot vsako drugo tako je tudi to potovanje Benedikta XVI. imelo pastoralni, apostolski iznačaj. V srečanjih z množicami, politiki, znanstveniki, socialnimi delavci, mladino, duhovniki, redovnicami in škofi – na raznih krajih in ob raznih priložnostih – se je papež dotaknil še drugih aktualnih vprašanj. Povzemamo nekaj vsebin in poudarkov.

Zgodovina portugalskega naroda izraža veliko dinamiko (narod pomorščakov, osvajalcev, prinašalcev kulture ...), ki mora dobiti danes drugačna jadra in izbrati drugo smer. Pred nami je graditev evropske družbe, pri čemer imajo tako posamezniki kot skupnosti neodložljive naloge. Vse se prične z evangelijskim pričevanjem, ki je vedno aktualno, z ohranjanjem vrednot. To velja za vsa področja, zlasti področje zakona in družine, varovanja življenja in življenjskega prostora. Kristjani naj se pogumno zavzemajo za vrednote, ki zagotavljajo prihodnost družbe, med njimi zlasti »omika ljubezni«. Umik kristjanov od aktualnih vprašanj ne odseva evangelijskega duha in njegove prenavljujče moči. Ta duh se mora uveljaviti v javnem življenju in kulturi, v medjih in medčloveških odnosih. Izraža ga dialog, iskanje resnice, zvestobo izročilom, ki izginjajo.

Čas papeževega obiska je soupadal z bližajočim se sklepom obhajanja leta duhovništva (junij 2009–junij 2010). Njim so bile namenjene spodbude k zvestobi poklicanosti, posebna molitev in posvetitev Marijinemu brezmadežnemu Srcu, vsem pa priporočilo, kako naj po Marijinem zgledu hodijo v zvestobi Kristusu. Škofom, ki jim je zaupana karizma škofovske

službe, naj skrbno in brez strahu oznanjajo evangelijske vrednote v svetu, ki se vse bolj sekularizira in oddaljuje od Kristusa, naj si prizadevajo za dialog s svetom kulture in znanosti, medijev in razvoja, naj prepoznavajo karizme posameznikov in skupnosti.

Skoraj stoletje trajajoče sporočilo Marijinih prikazovanj v Fatimi je vedno aktualno. V preizkušnjah življenja, ob srečevanju s trpljenjem in v doživljanju nesmisla človek globlje doživi svojo minljivost in hrepenenje po neminljivosti in sreči. Molitev, spreobrnjenje, pokora ... so stalnice, razodete v zgodovini odrešenja, danes pa so še bolj aktualne zaradi popačene miselnosti in odnosov, nasprotij v človeku in družbi, časa in razmer, ki kličejo po odrešenju. V tem je globok pomen Marijinih prikazovanj in sporočil, romarskih krajev in romarskih poti, ki prebujajo v človeku spoznanje in hrepenenje po presežnosti.

Poziv k varovanju izročil in vrednot je navidez pogled nazaj, v resnici pa je pogled v prihodnost, v svet in čas, ki se odpirata pred današnjim človekom in kristjanom. Cerkev se sooča z »novimi izzivi«. Pripravljena mora biti na »pogovor z različnimi kulturami in verstvi« ter si prizadevati za »vzpostavitev miroljubnega sožitja med narodi«. To je danes njeno misijonsko poslanstvo, poslanstvo vsakega kristjana.

Rafko Valenčič
Urednik

Opomba ur.: Objavljamo prevod dvanajstih od sedemnajstih govorov papeža Benedikta XVI. Opustili smo tudi govor kard. Tarcizija Bertoneja.

Kazalo

Papež Benedikt XVI.

APOSTOLSKO POTOVANJE NA PORTUGALSKO

Pogovor s časnikarji med poletom na Portugalsko.....	5
Nagovor ob prihodu.....	11
Pridiga med mašo	13
Srečanje s svetom kulture.....	17
Homilija pri večernicah z duhovniki, redovniki, bogoslavci in diakoni.....	21
Izročitev in posvetitev duhovnikov Brezmadežnemu Srcu Marijinemu.....	25
Blagoslov bakel, molitev rožnega venca, nagovor	29
Homilija.....	33
Govor pri opravi božje besede z ustanovami socialne pastorale.....	37
Srečanje s portugalskimi škofi.....	41
Homilija pri maši.....	45
Slovo	49
 Rafko Valenčič, Sporočilo Fatime – danes. Spremna beseda	 51

Zbirka CERKVENI DOKUMENTI

1. Papeški govori v Mehiki. Poslanica škofov iz Pueble (1979)
2. Janez Pavel II., Okrožnica Človekov Odrešenik (1979)
3. Papež Janez Pavel II., Na Poljskem (1979)
4. Veselje in veličina življenja (1980)
5. Janez Pavel II., Apostolska spodbuda o katezezi (1980)
6. Janez Pavel II., Na Irskem in v ZDA (1980)
7. Janez Pavel II., Afriški govori (1980)
8. Janez Pavel II., Govor v UNESCO (1980)
9. Janez Pavel II., Sveti Benedikt (1981)
10. Janez Pavel II., Okrožnica o božjem usmiljenju (1981)
11. Janez Pavel II., V ZR Nemčiji (1981)
12. Janez Pavel II., Na Daljnem vzhodu (1981)
13. Janez Pavel II., Okrožnica o človeškem delu (1981)
14. Mednarodno leto prizadetih (1982)
15. Redovniki v Cerkvi (1982)
16. Janez Pavel II., Apostolsko pismo o družini (1982)
17. Janez Pavel II., Sveto leto odrešenja (1983)
18. Duhovni poklici (1983)
19. Nemški in francoski škofje o miru (1984)
20. Janez Pavel II., V Avstriji (1984)
21. Janez Pavel II., Apostolsko pismo o odrešenjskem trpljenju (1984)
22. Smernice za vzgojo človeške ljubezni (1984)
23. Janez Pavel II., Apostolska spodbuda o redovništvu (1984)
24. Navodilo o teologiji osvoboditve (1984)
25. Janez Pavel II., Apostolska spodbuda o pokori in spravi (1985)
26. Janez Pavel II., Apostolsko pismo vsem mladim sveta (1985)
27. Janez Pavel II., Okrožnica Apostola Slovanov (1985)
28. Dostojanstvo človeka, Bioetika (1985)
29. VI. simpozij evropskih škofov (1986)
30. Škofovska sinoda: 20 let koncila (1986)
31. Navodila o krščanski svobodi in osvoboditvi (1986)
32. Janez Pavel II., Okrožnica o Svetem Duhu (1986)
33. Kristološka vprašanja (1987)
34. Janez Pavel II., Okrožnica o Odrešenikovi Materi (1987)
35. Ekleziološka vprašanja (1987)
36. Navodilo o daru življenja (1987)
37. Janez Pavel II., Okrožnica o skrbi za socialno vprašanje (1988)
38. Tisoč let krščanstva v Rusiji (1988)
39. Veselo oznanilo evangelija in vzgoja v veri (1989)
40. Janez Pavel II., Apostolsko pismo o dostojanstvu žene (1989)
41. Janez Pavel II., Apostolska spodbuda o krščanskih laikih (1989)
42. Mir v pravičnosti (1989)
43. Škofje ZDA - Papeški svet: AIDS (1990)
44. O meditaciji: Študij cerkvenih očetov (1990)

45. Janez Pavel II., Okrožnica Ob stoletnici (1991)
46. Janez Pavel II., Okrožnica Odrešenikovo poslanstvo (1991)
47. MSK: Kateheza odraslih v krščanski skupnosti (1991)
48. Janez Pavel II., Apostolska spodbuda Dal vam bom pastirjev (1992)
49. Škofovska sinoda o Evropi: Katoličani v Evropi (1992)
50. Papeški svet za družbeno obveščanje: Na pragu novih časov (1992)
51. Mednarodna teološka komisija: Eshatološka vprašanja (1993)
52. Janez Pavel II., Okrožnica Sijaj resnice (1994)
53. Ekumenski pravilnik (1994)
54. Janez Pavel II., Pismo družinam (1994)
55. Carlo Maria Martini, Cerkev in javna glasila (1994)
56. Direktorij za službo in življenje duhovnikov (1994)
57. Bratsko življenje v skupnosti (1994)
58. Janez Pavel II., Apostolsko pismo V zarji tretjega tisočletja (1995)
59. Cerkev in kultura (1995)
60. Janez Pavel II., Okrožnica Evangelij življenja (1995)
61. Komisija Pravičnost in mir pri SŠK, Izjave (1995)
62. Mednarodno leto žensk (1996)
63. Janez Pavel II., Okrožnica Da bi bili eno (1996)
64. Janez Pavel II., Govori v Sloveniji (1996)
65. Janez Pavel II., Posinodalna apost. spodbuda Posvečeno življenje (1996)
66. Papeški svet za družino, Človeška spolnost - resnica in pomen (1996)
67. Janez Pavel II., Govor na 50. generalni skupščini OZN (1996)
68. Janez Pavel II., Apostolsko pismo Luč z Vzhoda (1996)
69. Papeški odbor za medn. evhar. kongrese: Evharistija in svoboda (1997)
70. Janez Pavel II., Papeški svet za družino, Zakrament sprave (1997)
71. Papeški svet za družino, Priprava na zakon (1997)
72. Papeški svet za družbeno obveščanje, Etika oglaševanja (1997)
73. CEI, Direktorij družinske pastorale za Cerkev v Italiji (1997)
74. Navodilo o sodelovanju laikov pri službi duhovnikov (1998)
75. Splošni pravilnik za katehezo (1998)
76. Novi duhovni poklici za novo Evropo (1998)
77. Spominjamo se: Premišljevanje o holokavstu (1998)
78. Janez Pavel II., Apostolsko pismo Gospodov dan (1998)
79. Janez Pavel II., Skrivnost učlovečenja (1999)
80. Janez Pavel II., Okrožnica Vera in razum (1999)
81. CEI, Načrtovanje novih cerkva in Preureditev cerkva (1999)
82. Janez Pavel II., Pismo umetnikom (1999)
83. Papeški svet za laike, Dostojanstvo starejših ljudi (1999)
84. Janez Pavel II., Pismo starejšim (1999)
85. Papeški svet za kulturo, Za pastoralo kulture (2000)
86. Kongregacija za duhovščino, Duhovnik za tretje tisočletje (2000)

87. Papeška biblična komisija, Interpretacija Svetega pisma v Cerkvi (2000)
88. Papeški svet za past. zdravstvenih delavcev, Listina zdravstvenih delavcev (2000)
89. Papeški svet za družbeno obveščanje, Etika v družbenem obveščanju (2000)
90. Izjava socialne komisije francoskih škofov, Rehabilitirati politiko (2001)
91. Janez Pavel II., Apostolsko pismo Ob začetku novega tisočletja (2001)
92. Kongregacija za nauk vere, Navodilo o molitvi za ozdravljenje (2001)
93. Papeški svet za družino, Zakon, družina in zunajzakonske skupnosti (2001)
94. Kongregacija za bogoslužje, Splošna ureditev rimskega misala (2002)
95. CEI, Kako oznanjati evangelij v svetu, ki se spreminja (2002)
96. Papeški svet za družbeno obveščanje, Cerkev in internet (2002)
97. Papeška komisija za kulturne dobrine, Cerkev in kulturne dobrine (2002)
98. Janez Pavel II., Apostolsko pismo Rožni venec Device Marije (2002)
99. Kongregacija za duhovščino, Duhovnik, pastir in voditelj župnijskega občestva (2002)
100. Kongregacija za ustanove posvečenega življenja, Znova začeti pri Kristusu (2003)
101. Janez Pavel II., Okrožnica Cerkev iz evarhristije (2003)
102. Kongregacija za bogoslužje in za zakramente, Direktorij za ljudske pobožnosti in bogoslužje (2003)
103. Janez Pavel II., Posinodalna apostolska spodbuda Cerkev v Evropi (2003)
104. Papeški svet za kulturo, Jezus Kristus prinašalec žive vode (2003)
105. Papeški svet za pastoralo zdravja, Cerkev, mamila in odvisnost (2004)
106. Kongregacija za katoliško vzgojo, Stalni diakoni (2004)
107. Kongregacija za verski nauk, Pismo o sodelovanju moških in žensk (2004)
108. Kongregacija za bogoslužje, Navodilo o zakramentu odrešenja (2004)
109. Papeški svet za pastoralo migrantov in potujočih, Navodilo Kristusova ljubezen do migrantov (2005)
110. Papeška biblična komisija, Judovsko ljudstvo in njegovi sveti Spisi v krščanskem Svetem pismu (2005)
111. Papež Benedikt XVI., Homilije in govori (2005)
112. Papež Benedikt XVI., Okrožnica Bog je ljubezen (2006)
113. Papež Pij XII., Okrožnica o čiščenju Presvetege Srca Jezusovega Haurietis aquas in gaudio (1956–2006)

114. Papež Benedikt XVI., Apostolsko potovanje na Bavarsko (2006)
115. Papež Benedikt XVI., Posinodalna apostolska spodbuda Evharistija – zakrament ljubezni (2007)
116. Papež Benedikt XVI., Apostolsko pismo – Motuproprij Summorum pontificum (2007)
117. Slovenska škofovska konferenca, Nova ureditev Cerkve v Sloveniji leta 2006 (2007)
118. Papež Benedikt XVI., Okrožnica Rešeni v upanju (2008)
119. Papeški svet za pastoralo migrantov in potujočih, Navodilo o pastoralni oskrbi ljudi na cesti (2008)
120. Italijanska škofovska konferenca, Šport in krščansko življenje (2008)
121. Papež Benedikt XVI., Pastoralni obisk v ZDA (2008)
122. Kongregacija za ustanove posvečenega življenja ..., Služba oblasti in pokorščina (2008)
123. Marc card. Ouellet, Evharistija, Božji dar za življenje sveta (2009)
124. Papeška biblična komisija, Sveto pismo in morala (2009)
125. Kongregacija za verski nauk, Dostojanstvo osebe. Navodilo o nekaterih bioetičnih vprašanjih (2009)
126. Benedikt XVI., Pismo za leto duhovništva ob 150-letnici smrti sv. Janeza Marije Vianneya (2009)
127. Benedikt XVI., Okrožnica Ljubezen v resnici (2009)
128. Papeški svet za pastoralo migrantov in potujočih, Navodilo o pastoralni oskrbi Romov (2010)
129. Papež Benedikt XVI., Apostolsko potovanje na Portugalsko (2010)